

Tasarruf Değerine İlişkin Metaforik Algılar: X, Y ve Z Kuşaklarının Perspektifi

Metaphorical Perceptions of Savings Value: Perspectives of Generations X, Y, and Z

Sayfa | 2343

Süleyman TEMUR^{ID}, Doktora Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, temursuleyman19@gmail.com

Salih USLU^{ID}, Prof. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, salihuslu@ohu.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 9 Nisan 2025
Kabul tarihi - Accepted: 13 Haziran 2025
Yayın tarihi - Published: 28 Ağustos 2025

Öz. Tüketim toplumunun ve kaynak israfının yaygınlaşmasıyla birlikte önemi artan tasarruf değeri, kaynakların etkin kullanımı, atık azaltımı ve çevresel etkilerin minimizasyonu gibi boyutları içermektedir. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı, X, Y ve Z kuşaklarını temsil eden bireylerin tasarruf kavramını nasıl algıladıklarını metaforik ifadeler aracılığıyla incelemektir. Nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan fenomenoloji (olgubilim) deseniyle yürütülen bu çalışmada, Hatay ilinde yaşayan ve kolay ulaşılabilir ve ölçüt örneklem yöntemine göre belirlenen 27 Z kuşağı, 25 Y kuşağı ve 25 X kuşağı bireyi olmak üzere toplam 77 kişiye ulaşılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenerek yorumlanmıştır. Bulgular, Z kuşağının tasarrufu sıklıkla para, kumbara, su, bahçe ve geri dönüşüm gibi kavramlarla ilişkilendirdiğini, Y kuşağının ise su metaforunu daha belirgin şekilde kullandığını göstermektedir. X kuşağı katılımcıları ise tasarrufu emeklilik, su, sigorta ve kumbara gibi daha çeşitli metaforlarla ifade etmektedir. Metaforların tematik analizi sonucunda, X kuşağı metaforları "geleceğe yatırım ve güvence", "kısıtlama ve disiplin", "sınırlılık ve sürdürülebilirlik" ve "kazanç ve kar" olmak üzere dört ana tema altında toplanmıştır. Y kuşağı metaforları "geleceğe yatırım ve güvence", "büyüme, gelişme ve verimlilik", "kısıtlama ve disiplin", "değer ve önem" ve "sorumluluk" olmak üzere beş temada kategorize edilmiştir. Z kuşağı metaforları ise "kaynak yönetimi, koruma ve sürdürülebilirlik", "geleceğe yatırım ve güvence" ve "kısıtlama ve disiplin" olmak üzere üç temel tema altında sınıflandırılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle, tasarruf kavramının her kuşağın sosyal, kültürel ve ekonomik koşulları tarafından şekillendiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Tasarruf, Metafor, X kuşağı, Y kuşağı, Z kuşağı.

Abstract. The concept of saving, which has increased in importance with the spread of consumer society and resource wastage, includes dimensions such as efficient use of resources, waste reduction and minimization of environmental impacts. In this context, the main purpose of the study is to examine how individuals representing Generations X, Y and Z perceive the concept of saving through metaphorical expressions. In this study, which was conducted with the phenomenology design, which is one of the qualitative research methods, a total of 77 people, including 27 Generation Z, 25 Generation Y and 25 Generation X individuals living in Hatay province and determined according to the easily accessible and criterion sampling method, were reached. A structured interview form was used as the data collection tool in the study, and the obtained data were analyzed and interpreted using the content analysis method. The findings show that Generation Z participants frequently associate saving with concepts such as money, piggy bank, water, garden and recycling, while Generation Y participants use the water metaphor more prominently. Generation X participants, on the other hand, express saving with more diverse metaphors such as retirement, water, insurance and piggy bank. As a result of the thematic analysis of the metaphors, Generation X metaphors were grouped under four main themes: "investment and assurance for the future", "restriction and discipline", "limitation and sustainability" and "gain and profit". Generation Y metaphors were categorized under five themes: "investment and assurance in the future", "growth, development and efficiency", "constraint and discipline", "value and importance" and "responsibility". Generation Z metaphors were categorized under three themes: "resource management, protection and sustainability", "investment and assurance for the future" and "constraint and discipline". Based on these results, it can be said that the concept of saving is shaped by the social, cultural and economic conditions of each generation.

Keywords: Savings, Metaphor, Generation X, Generation Y, Generation Z.

Extended Abstract

Introduction. The Türkiye Century Education Model Teaching Programs Common Text (TYMMÖPOM) points to a significant transformation in our national education system and highlights the importance of saving among the values that students are expected to acquire. In this text published by the Ministry of National Education (MEB) in 2024, saving is emphasized as an important virtue that should be instilled in individuals, alongside other core values like justice, family integrity, respect, and patriotism. Saving is not only an individual behavior but also holds great importance for the economy of the country and the world (Kıyanççek, 2020). Given the increasing consumption habits and the limited nature of resources today, the awareness of saving has become even more crucial. Moreover, saving is one of the cornerstones of financial literacy. Indeed, in the TYMMÖPOM, financial literacy is defined to include skills such as regular saving, conscious spending, and money management (MEB, 2024). In this context, the aim of the study is to explore how the complex and multifaceted concept of saving is perceived by different generations (X, Y, and Z) through metaphors. In light of this information, the research seeks to answer the following sub-problems:

- What are the metaphorical expressions related to the concept of saving from different generations?
- Which conceptual categories do the metaphorical expressions of different generations related to saving fall under?

Method. This research was conducted with a phenomenological design to understand how the concept of saving is perceived by different generations. A total of 77 people participated in the study, including 27 from Generation Z, 25 from Generation Y, and 25 from Generation X, all from the province of Hatay. Easy accessibility and criterion sampling methods were used to determine the study group's composition. A semi-structured interview form was used as the data collection tool. The interview form, which consists of two sections, includes demographic information (gender and generation) in the first section, while the second section asks participants to create a metaphor in the format of "Saving is like ... because ..." and to justify this metaphor. The obtained data were analyzed using content analysis.

Results. The findings reveal that there are significant differences in the metaphorical perceptions of the concept of saving among generations X, Y, and Z. Each generation has used different and varied metaphors to express saving. Generation Z has produced 13 different metaphors, relating saving primarily to everyday life and modern concepts like money, piggy banks, water, gardens, and recycling. Generation Y preferred water as the most frequently used metaphor for saving, generating a total of 19 different metaphors. Meanwhile, Generation X has used more traditional and concrete concepts like retirement, water, piggy banks, and insurance to express saving, producing 17 different metaphors.

When examining the categorical distribution of metaphors related to the concept of savings produced by Generations X, Y, and Z based on the obtained data; Generation X participants primarily perceive savings as an investment and security for the future. Additionally, there are participants who view savings as a process that requires restriction and discipline, an approach based on limitation and sustainability, and a tool for gaining profit and earnings. On the other hand, Generation Y participants

evaluate savings more as an investment for the future and a tool that provides growth, development, and efficiency. However, some participants also see savings as a process requiring restriction and discipline, a concept attributed with value and importance, and a behavior that should be carried out with a sense of responsibility. Generation Z participants primarily approach savings in terms of resource management, preservation, and sustainability. In addition, there are participants who regard savings as an investment for the future and as a process requiring restriction and discipline. These findings indicate that there are different perceptions of the concept of savings among generations, and that these perceptions are influenced by cultural, economic, and social factors.

Discussion and Conclusion. Research findings reveal that Generation Z produced 13 different metaphors, Generation Y produced 19 different metaphors, and Generation X produced 17 different metaphors. This suggests that the Y and X generations perceive saving in a more multi-dimensional and nuanced way compared to Generation Z, indicating that they have a richer conceptual framework regarding this topic. The frequent use of metaphors like money, piggy bank, water, garden, and recycling by Generation Z shows that they view the concept of saving more as a material value. Generation Y stands out as the generation that uses the water metaphor most frequently, while Generation X has relied more on metaphors related to retirement, water, and piggy banks. Additionally, it has been determined that Generation Z often uses metaphors like money, piggy bank, water, and recycling to express the concept of saving, while Generation Y primarily leans towards the water metaphor, and Generation X prefers the metaphors of retirement, water, and piggy banks.

The research findings indicate that the metaphors produced by Generations X, Y, and Z regarding the concept of saving have been examined under common and different categories. An important finding of the study is the category of "Investment and Security for the Future," which emerged as common across all generations. This finding supports the widespread view that the primary purpose of saving is to ensure future economic security and serve as a buffer against uncertainties. Previous studies in the literature (Kanık, 2017; Özer, 2021; Uluyol, 2011; Uzunöz et al., 2020) also support these findings. The results of this study demonstrate that saving carries a common meaning for all generations and is closely related to feelings of concern and insecurity about the future.

When we examine the metaphors related to the concept of saving from different generations, the categories that emerge in the metaphor analysis of Generation X, namely "Restriction and Discipline" and "Limitations and Sustainability," indicate that this generation sees saving as a process that requires sacrifice and self-discipline, acting with the awareness that resources are limited. The categories that arise in the metaphor analysis of Generation Y, such as "Growth, Development, and Efficiency," "Responsibility," and "Value and Importance," show that this generation has a perspective that associates saving with personal goals, social responsibility, and values. The category of "Resource Management, Conservation, and Sustainability" that appears in the metaphor analysis of Generation Z is an important indicator of this generation's association of saving with environmental sensitivity and sustainable living. The primary reason for this situation can be attributed to the recent studies focused on environmental awareness within the education system.

Giriş

İnsanlık var olduğundan bu yana, bilgi ve deneyimlerin nesilden nesile aktarılması, toplumların sürekliliği ve gelişimi için hayati bir öneme sahip olmuştur. Bu aktarım sürecinin en temel ve yapılandırılmış biçimi olan eğitim, yalnızca bireylerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunmakla kalmaz, aynı zamanda onları içinde bulundukları topluma ait hissettirerek toplumsal kimliklerinin oluşmasında da kilit bir rol oynar. Nitekim eğitim, bireylere bir toplumun tarihsel, kültürel ve sosyolojik mirasını aktararak toplumsal değerleri içselleştirmelerini sağlayan ve böylece bireylerin toplumsal kimliklerini inşa etmelerine katkıda bulunan önemli bir süreçtir (Kıyanççek, 2020). Temur ve Çakmak (2023) da eğitim sistemlerinin temel amaçlarından birinin, toplumsal değerleri benimseyen ve bu değerler doğrultusunda davranan bireyler yetiştirmek olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle değerler, bireylerin toplumsal kimliklerini inşa etme sürecinde, sosyalleşmelerini ve etkin vatandaşlık bilincini geliştirmelerini sağlayan, eğitim sürecinin vazgeçilmez bir bileşenidir (Yerli ve Gündüz, 2023). Çünkü değerler, bireyin eylemlerini yönlendirerek toplumsallaşma sürecine katkı sağlamaktadır (Aydın ve Akyol Gürlü, 2020). Dahası, değerler, bir toplumu bir arada tutan ve onun kimliğini şekillendiren temel yapı taşları olarak tanımlanmaktadır (Bolat, 2016; Ceviz, 2021). Ayrıca Turan (2019), değerlerin bir toplumun maddi ve manevi mirasını gelecek nesillere taşıyarak geçmiş ile gelecek arasında bir köprü kurduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda, değerler eğitimi, sadece bireylerin ahlaki gelişimine katkı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda toplumun sürekliliğini ve gelişimini de destekler.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni (TYMMÖPOM), milli eğitim sistemimizde önemli bir dönüşüme işaret etmekte ve öğrencilere kazandırılması hedeflenen değerler arasında tasarrufu da ön plana çıkarmaktadır. MEB (2024), tarafından yayınlanan bu metinde, adalet, aile bütünlüğü, saygı, vatanseverlik gibi diğer temel değerlerle birlikte tasarruf, bireylere kazandırılması gereken önemli bir erdem olarak vurgulanmaktadır. Tasarruf, sadece bireysel bir davranış biçimi olmakla kalmayıp, aynı zamanda ülke ve dünya ekonomisi için de büyük önem taşımaktadır (Kıyanççek, 2020). Özellikle günümüzde artan tüketim alışkanlıkları ve kaynakların sınırlılığı göz önüne alındığında, tasarruf bilinci daha da önemli hale gelmiştir. Ayrıca, tasarruf finansal okuryazarlığın temel taşlarından biridir. Nitekim TYMMÖPOM’de finansal okuryazarlık, düzenli tasarruf yapma, bilinçli harcama ve para yönetimi gibi becerileri kapsayacak şekilde tanımlanmıştır (MEB, 2024). Bu çerçevede, tasarruf sadece parayı biriktirme anlamına gelmemekte, aynı zamanda bütçe yönetimi, yatırım yapma gibi daha kapsamlı finansal konulara da ilişkin bir beceri olarak görülmektedir. Tasarruf değeri, TYMMÖPOM’deki Erdem-Değer-Eylem çerçevesinde “Huzurlu İnsan” başlığı altında yer alarak, bireyin kişisel gelişimindeki önemi vurgulanmıştır. Bu durum, tasarrufun sadece ekonomik bir kavram olmadığını, aynı zamanda bireyin psikolojik ve sosyal uyumunu güçlendirmekle de ilişkili olduğunu göstermektedir. Öte yandan, tasarruf değeri sadece TYMMÖPOM’de değil, daha önceki öğretim programlarında da yer almıştır. Hayat Bilgisi (MEB, 2018a), Sosyal Bilgiler (MEB, 2018b) ve Fen Bilimleri (MEB, 2018c) gibi temel derslerin öğretim programlarında tasarruf ile ilgili çeşitli kazanımlar belirlenmiş ve öğrencilerin bu konuda bilinçlendirilmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak, tasarruf, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde öğrencilere kazandırılması hedeflenen temel değerler arasında önemli bir yere sahiptir. Hem bireysel hem de toplumsal düzeyde önemli faydaları olan tasarruf, finansal okuryazarlık, kişisel gelişim ve ülke ekonomisi gibi birçok alanda olumlu etkiler yaratmaktadır. Bu nedenle, tasarruf eğitiminin ilkokuldan başlayarak tüm eğitim seviyelerinde verilmesi büyük önem taşımaktadır.

Temur, S. ve Uslu, S. (2025). Tasarruf değerine ilişkin metaforik algılar: X, Y ve Z kuşaklarının perspektifi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 2343-2372.

DOI. 10.51460/baebd.1672806

Değer kavramı, literatürde çeşitli boyutlarıyla incelenmiş ve farklı araştırmacılar tarafından farklı şekilde tanımlanmıştır. Değerleri; Sönmez (2014), bireyin toplumsallaşma sürecinde edindiği inançlar sistemi; Bakaç (2013), toplumsal birlik ve beraberliği sağlayan ortak inanç, tutum ve fikirlerin bütünü; Akto (2016), iyi veya arzu edilir kabul edilen doğruluk, yükümlülük ve hakikatler; Temur (2024), toplumsal yaşam pratiklerinde etkin bir şekilde yer almamızı sağlayan olgu; National Council for the Social Studies [NCSS] (1989), bireysel ve grup davranışlarının standartları, Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018), toplumun milli ve manevi mirasının bir parçası; Temur (2023), kültürel bir şema oluşturarak davranışları yönlendiren standartlar ve Zarrillo (2016), bireylerin eylemlerini, tutumlarını ve inançlarını değerlendirmek için kullanılan temel ölçütler olarak tanımlar. Bu çeşitli tanımlardan anlaşılacağı üzere, değerler hem bireysel hem de toplumsal düzeyde önemli bir yere sahiptir ve bireylerin düşünce, duygu ve davranışlarını şekillendiren temel unsurlardandır.

Fichter (2019), değerlerin birey ve toplum arasındaki etkileşimde merkezi bir role sahip olduğunu vurgulamakta ve bu bağlamda değerlerin çeşitli işlevlerini öne sürmektedir. Değerler, öncelikle toplumsal etkileşim ve davranış standartlarını belirleyerek bireylerin sosyal çevreleriyle uyumlu ilişkiler kurmasına olanak tanır. İkinci olarak, toplumda idealize edilen düşünce ve davranış biçimlerini tanımlayarak bireylere kişisel gelişim ve toplumsal katılım için bir referans noktası sunar. Ayrıca, değerler bireylerin davranışlarını yönlendirerek sosyal kontrolün önemli bir mekanizmasını teşkil eder ve toplumsal normlara aykırı davranışlar sosyal yaptırımlara neden olabilir. Bununla birlikte, değerler toplumsal kuralların içselleştirilmesine katkıda bulunarak bireyleri bu kurallara uymaya teşvik eder ve böylece toplumsal düzenin korunmasına hizmet eder. Son olarak, ortak değerlere sahip olmak bireyler arasında aidiyet duygusunu güçlendirerek toplumsal dayanışmayı destekler ve toplumsal birliğin önemli bir unsuru olarak işlev görür.

Tasarruf, Türk Dil Kurumu'na (TDK, 2020) göre, bir şeyi dilediğimiz şekilde kullanma yetkisi, kaynakları dikkatli kullanma ve idareli harcama anlamına gelmektedir. Bu genel tanımın ötesinde, literatürde tasarruf kavramı farklı disiplinlerce farklı boyutlarıyla incelenmiştir. Akat (2009), tasarrufu bireylerin geleceğin belirsizliğine karşı aldığı bir tedbir olarak tanımlarken, Kanık (2011) tasarrufu uzun dönemli yatırım faaliyeti olarak görmektedir. Özer (2021) ise tasarrufu, bireylerin isteklerine limit koyarak ihtiyaç ve istek arasındaki farkı doğru tanımlamaları ve kaynakları en rasyonel şekilde kullanmaları olarak ifade etmektedir. Çetin (2004) tasarrufu, tüketim harcamalarının üzerindeki gelir fazlalığı olarak tanımlarken, Smith (1977) tasarruf kavramını tutumluluk ile eş anlamlı olarak kullanmaktadır. Bu bağlamda tasarruf, dar anlamda ekonomik bir olgu olarak değerlendirilse de gerçekte psikolojik, sosyolojik ve hatta felsefi boyutları olan çok yönlü bir kavramdır (Ender ve Taş, 2024). Bireylerin ve toplumların tasarruf davranışları, sadece ekonomik faktörlerden değil, aynı zamanda kültürel değerlerden, sosyal normlardan, psikolojik eğilimlerden ve gelecek beklentilerinden de etkilenmektedir. Bu durumu destekleyen akademik çalışmalar (Aka ve Arıcan, 2019; Çolak ve Öztürkler, 2018; Dasmin vd., 2024; Woloszyn ve Glowicka-Woloszyn, 2024), tasarruf davranışlarının sadece ekonomik değişkenlerle değil, aynı zamanda gelir düzeyi, yaş, eğitim, hanehalkı büyüklüğü ve konut sahipliği gibi faktörlerle de ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, tasarruf kavramı farklı disiplinler tarafından incelenmeye devam etmekte ve günümüzde de güncelliğini korumaktadır.

Günümüzde, küresel ölçekte gözlemlenen tüketim çılgınlığı, kaynakların sınırlı olduğu bir dünyada sürdürülebilirlik endişelerini artırmaktadır. Bu bağlamda Birleşmiş Milletler (BM, 2015), "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları" çerçevesinde "Sorumlu Üretim ve Tüketim" başlığı altında, tüketim alışkanlıklarının sürdürülebilirlik ilkeleriyle uyumlaştırılmasına yönelik çeşitli hedefler belirlemiştir. Bu hedefler arasında, 2030 yılına kadar perakende ve tüketici düzeylerinde kişi başına düşen küresel gıda atığının yarıya indirilmesi, katı atık üretiminin önlenmesi ve azaltılması, geri dönüşüm ve tekrar kullanma oranlarının artırılması yer almaktadır. Ayrıca, aynı zaman dilimine kadar tüm bireylerin sürdürülebilir kalkınma konusunda bilgi ve farkındalık sahibi olarak doğayla uyumlu bir yaşam sürmesi amaçlanmakta ve savurgan tüketimi teşvik eden verimsiz fosil yakıt sübvansiyonlarının düzenlenmesi öngörülmektedir (United Nations [UN], 2015). Nitekim Birleşmiş Milletler'in (2024) Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine Doğru İlerleme Raporu, küresel düzeydeki sürdürülemez tüketim ve üretim kalıplarının iklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı ve çevre kirliliği gibi birbirine bağlı gezegensel krizleri derinleştirdiğini açıkça ortaya koymaktadır. Raporda, evsel malzeme tüketimi ve malzeme ayak izinin sürekli yükselişte olduğu, dünya genelinde hanelerde her gün yaklaşık bir milyar öğünlük gıdanın israf edildiği ve elektronik atık miktarının düzenli olarak arttığı saptanmıştır (UN, 2024). Bu veriler, mevcut tüketim alışkanlıklarının çevresel sürdürülebilirlik açısından oluşturduğu kritik tehdidi somut bir şekilde gözler önüne sermektedir. Özer (2021) ve Eken (2006) gibi araştırmacılar, modern yaşamın tüketimi teşvik etmesi ve özendirmesi sonucu ortaya çıkan "tüketim toplumu" kavramını kullanarak bu durumu tanımlamaktadır. Tüketim odaklı yaşam tarzı, üretim için gerekli olan kaynakların bilinçsizce kullanılması, ihtiyaç ötesi tüketim ve mevcut sermayenin akıllıca yönetilememesi gibi sorunlara yol açmaktadır (Eğilmez, 2014; Özer, 2021). Türkiye İsrافی Önleme Vakfı'nın (2020) raporunda belirtildiği gibi, ülkemizde milli gelirin önemli bir kısmı gıda, su, enerji ve kağıt gibi alanlarda israf edilmektedir. Özellikle ısıtma ve aydınlatmada yaşanan enerji israfı dikkat çekicidir. Küresel çapta ise su kıtlığı, günümüzün en önemli sorunlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Çorba, 2021; European Environment Agency [EEA]). Food and Agriculture Organization of the United Nations [FAO]'nın (2023) verilerine göre, dünya nüfusunun önemli bir kısmı su sıkıntısı çekmekte olup, bu durumun gelecek yıllarda daha da kötüleşmesi beklenmektedir. Tüketim toplumu ve kaynakların israf edilmesi, tasarruf kavramını daha da önemli hale getirmektedir. Tasarruf, sadece bireysel bir davranış biçimi olmakla kalmayıp, aynı zamanda sürdürülebilir bir gelecek için de kritik öneme sahiptir (Karbeyaz ve Avan, 2024). Çünkü tasarruf, kaynakların verimli kullanılmasını, atıkların azaltılmasını ve çevresel etkilerin minimize edilmesini sağlar (Üredi vd., 2024). Dahası tasarruf, toplumların ve ulusların ekonomik ve sosyal yapılarını şekillendiren önemli bir faktördür (Wamalwa ve Obokoh, 2024). Özer (2021), tasarrufun bireysel ve toplumsal ölçekte yaşam standardını ve refah seviyesini yükseltmenin yanı sıra, ulusal düzeyde ekonomik büyümeyi sürdürülebilir kıldığını ve kalkınmayı sağladığını vurgulamaktadır. Adam Smith'in de belirttiği gibi, tasarruf ekonomik büyümenin temel itici güçlerinden biridir (Smith, 2023). Dahası, tasarruf, bireylerin geleceğe yönelik planlarını gerçekleştirmelerine ve beklenmedik durumlara karşı hazırlıklı olmalarına imkan tanır. Uzunöz ve diğerlerine (2020) göre, tasarruf değerinin öğrencilere kazandırılması, onların yaşamlarında karşılaşacakları sorunlara karşı daha bilinçli ve çözüm odaklı bir yaklaşım sergilemelerine yardımcı olur. Bu bağlamda kaynakların doğru, verimli ve israf edilmeden kullanılması, tasarruf oranlarını artırmanın en etkili yollarından biri olarak görülmektedir (Topal, 2024). Özer (2021), israfın önlenmesinde farkındalık yaratmanın ve bilinçli tüketim alışkanlıkları geliştirmenin önemini vurgulamaktadır. Akgül (2020) ise geri dönüşüm, ayrıştırma, ihtiyaç odaklı

tüketim ve kaynakların ölçülü kullanımı gibi yöntemlerin israfı önlemede etkili olduğunu belirtmektedir.

Literatür taraması, tasarruf kavramının metaforik olarak incelendiği sınırlı sayıda çalışmaya işaret etmektedir. Özer (2021), sınıf öğretmenlerinin, Uzunöz ve diğerleri (2020), sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, Kıyanççek (2020), ortaokul öğrencilerinin tasarruf kavramına ilişkin zihinsel modellerini metaforlar aracılığıyla ortaya koymuşlardır. Ayrıca, Arslan ve Şenel Çoruhlu (2024), ortaokul öğrencilerinin su tasarrufu konusundaki görüşlerini incelemişlerdir. Ancak, farklı kuşakların tasarruf değerine ilişkin zihinsel algılarını derinlemesine ortaya koyan bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, tasarruf gibi karmaşık ve çok yönlü bir kavramın farklı kuşaklar (X, Y ve Z) tarafından nasıl algılandığını metaforlar aracılığıyla incelemektir. Çünkü metafor bireylerin deneyimlerini anlamlandırırken kullandıkları (Güney ve Sönmez, 2024; Temur ve Çakmak, 2023), düşünceleri sembolik olarak ifade etmeyi sağlayan (Yalçın ve Erginer, 2012) ve hayatı anlama biçimini yansıtan (Güven, 2015; Sarı vd., 2020) güçlü bir dilsel araçtır. Günümüzde tasarruf, bireylerin ekonomik geleceklerini güvence altına alma, finansal hedeflerine ulaşma ve ekonomik dalgalanmalara karşı direnç oluşturma noktasında kritik bir rol oynamaktadır. Özellikle farklı sosyo-ekonomik koşullarda yetişen ve farklı yaşam deneyimlerine sahip olan kuşakların tasarruf kavramını nasıl algıladığı, bu davranışların altında yatan zihinsel modelleri anlamak açısından önem taşımaktadır. X, Y ve Z kuşakları, tarihsel olaylar, teknolojik gelişmeler ve ekonomik konjonktürler gibi farklı etkenlerin etkisiyle şekillenmişlerdir. Bu farklılıkların, tasarruf gibi temel bir ekonomik davranışı nasıl etkilediği ve her bir kuşağın bu kavramı hangi metaforlar aracılığıyla anlamlandığı hem bireysel finansal planlama stratejileri hem de toplumsal ekonomik eğilimler açısından önemli bir araştırma konusudur. Bu araştırma, kuşakların tasarruf kavramına yükledikleri anlamları ortaya koyarak, finansal okuryazarlık eğitimleri, pazarlama stratejileri ve politika geliştirme süreçlerinde kuşak farklılıklarını dikkate alan daha etkili yaklaşımlar oluşturulmasına katkı sağlayabilir. Ayrıca, farklı kuşakların tasarruf algısındaki benzerlik ve farklılıkların anlaşılması, kuşaklar arası ekonomik iletişim ve iş birliğinin geliştirilmesine de zemin hazırlayabilir. Bu sayede çalışmada, farklı kuşakların tasarruf kavramına yükledikleri anlamlar ve bu anlamların zaman içinde nasıl farklılaştığına dair önemli veriler elde edilmesi hedeflenmektedir. tasarruf konusunda geçmişe ve bugüne dair önemli veriler elde edilmesi hedeflenmektedir. Dahası, farklı kuşakların tasarruf kavramına yükledikleri anlamların ve bu anlamların altında yatan nedenlerin belirlenmesi, tasarruf eğitimi ve bilinçlendirme çalışmalarına yön verebilecek önemli bilgiler sunacaktır. Bu bilgiler ışığında araştırmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- Farklı kuşakların tasarruf kavramına ilişkin metaforik ifadeleri nelerdir?
- Farklı kuşakların tasarruf kavramına ilişkin metaforik ifadeleri hangi kavramsal kategoriler ile açıklanmaktadır?

Yöntem

Araştırma deseni

Bu araştırma, tasarruf kavramının farklı kuşaklar tarafından nasıl algılandığını anlamak amacıyla olgubilim (fenomenoloji) deseni yürütülmüştür. Olgu bilim, bireylerin belirli bir olguya ilişkin yaşamış deneyimlerini ve bu deneyimlerin anlamlandırılma süreçlerini derinlemesine incelemeyi Temur, S. ve Uslu, S. (2025). Tasarruf değerine ilişkin metaforik algılar: X, Y ve Z kuşaklarının perspektifi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 2343-2372.
DOI. 10.51460/baebd.1672806

hedefleyen bir araştırma yöntemidir (Ceylan Çapar ve Ceylan, 2022). Yıldırım ve Şimşek (2021)'e göre, olgubilim çalışmaları, bireylerin kişisel dünyalarına dair zengin ve detaylı veriler sunarak, araştırılan olguya ilişkin daha kapsamlı bir anlayış geliştirmeye olanak tanır. Bu bağlamda çalışmada, X, Y ve Z kuşaklarının tasarruf kavramına yükledikleri anlamların ve bu anlamlara ilişkin zihinsel çağrışımların ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanmıştır.

Sayfa | 2351

Çalışma grubu

Araştırmaya Hatay ilinde 27 Z Kuşağı, 25 Y Kuşağı ve 25 X kuşağı olmak üzere toplam 77 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılan kişilerin demografik bilgileri Tablo 1 de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan X, Y ve Z Kuşağının Demografik Bilgileri

Kuşak	Kadın	Erkek	Toplam
X	13	12	25
Y	14	11	25
Z	14	13	27
Toplam	35	29	77

Tablo 1 verilerine göre, araştırmaya üç farklı kuşağa ait toplam 77 bireyin katılımcı olduğu görülmektedir. X kuşağı, 13(%52) erkek ve 12(%48) kadın olmak üzere toplam 25 katılımcıyla temsil edilmektedir. Y kuşağı ise 14(%56) kadın ve 11(%44) erkekten oluşan 25 kişiyle araştırmaya dahil olmuştur. Z kuşağını temsil eden katılımcı sayısı ise 14(%51,85) kadın ve 13(%48,15) erkek olmak üzere toplam 27 olarak belirlenmiştir.

Bu araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilirlik ve ölçüt örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Örneklem seçimi, araştırmanın amacına uygun olarak veri toplanacak bireylerin belirlenmesinde kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, araştırmacı hem kolay ulaşılabilirlik hem de ölçüt örnekleme yöntemlerini kullanarak örneklem grubunu oluşturmuştur. Kolay ulaşılabilirlik örnekleme, araştırmacının kolayca erişebildiği bireylerden oluşan bir örneklem grubunu ifade eder. Bu yöntemin tercih edilmesinde, araştırmacının zaman ve kaynak kısıtlamaları etkili olmuştur (Patton, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmacı, Hatay ilinde ikamet eden ve farklı kuşaklara mensup bireylere kolayca erişebildiği için bu örneklem yöntemini kullanmıştır. Bu sayede, pratik bir şekilde veri toplamayı amaçlamıştır. Ölçüt örnekleme, araştırmanın amacına uygun olarak belirli özellikleri taşıyan bireylerin seçilmesini ifade eder (Büyüköztürk vd., 2024). Bu çalışmada, X, Y ve Z kuşağına mensup bireylerin belirlenmesi, ölçüt örnekleme yönteminin kullanıldığını göstermektedir. Araştırmacı, kuşak mensubiyeti gibi belirli kriterlere sahip bireyleri seçerek, araştırma sorularına daha odaklı bir şekilde yanıt aramayı amaçlamıştır. Bu iki örneklem yönteminin bir arada kullanılması, araştırmaya katılan bireylerin çeşitliliğini artırmış ve farklı kuşakların özelliklerinin daha kapsamlı bir şekilde incelenmesine olanak sağlamıştır. Kuşakların yaş aralıkları, Bayhan'ın (2020) çalışmasındaki sınıflandırmaya uygun olarak belirlenmiş olup, görüşme formunda X Kuşağı 1965-1980, Y Kuşağı 1981-2000 ve Z Kuşağı 2001-2020 doğumlu bireyleri kapsamaktadır. Ayrıca Z kuşağında (2001-2020) yer alan en genç katılımcı 2003 doğumlu iken, en yaşlı katılımcı ise 2001 doğumludur. Çalışmaya dahil edilen bu yaş grubundaki

katılımcıların, tasarruf kavramına dair belirli bir farkındalık ve deneyime sahip oldukları varsayılmıştır. Ancak, bu durumun potansiyel bir sınırlılık oluşturabileceği de göz önünde bulundurulmuştur.

Veri toplama araçları ve verilerin toplanması

Araştırmada, tasarruf kavramına yönelik X, Y ve Z kuşaklarının metaforik algılarını derinlemesine incelemek amacıyla yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İki bölümden oluşan görüşme formunun, ilk bölümünde katılımcıların demografik bilgileri (cinsiyet ve kuşak) yer alırken, ikinci bölümde ise katılımcılardan “Tasarruf..... gibidir. Çünkü” şeklinde bir metafor oluşturmaları ve bu metaforu gerekçelendirmeleri istenmiştir. Böylelikle, katılımcıların tasarruf kavramına yükledikleri anlamlar ve bu anlamlara dair zihinsel çağrışımlar, araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur.

Mevcut çalışmada, metaforların gerekçelendirilmesinde eksiklikler bulunan, muğlak anlam içeren ifadeler kullanan, tasarruf kavramı ile kurulan analogik bağın (benzerlik ilişkisinin) açıkça belirtilmediği, metaforlara temel teşkil eden rasyonel açıklamaları sunmayan ve tasarruf kavramını tanımlamaya yönelik teşebbüslerin yer aldığı formlar, sınıflandırma sürecinde dikkate alınmamıştır. Bu doğrultuda, araştırmaya katılan 87 katılımcıdan X kuşağından 3, Y kuşağından 1 ve Z kuşağından 6 olmak üzere toplam 10 katılımcının hatalı metafor üretimi gerçekleştirdiği tespit edilmiş ve bu 10 katılımcı çalışma dışı bırakılarak araştırma, 77 katılımcının görüşleri çerçevesinde yürütülmüştür.

Nitel araştırma metodolojisinde örneklem büyüklüğü ve veri doygunluğu kavramları, araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği açısından kritik öneme sahiptir. Ancak bu iki unsurun belirlenmesi sürecinde yaşanan belirsizlikler, alan yazında süregelen bir tartışma konusudur (Akçay ve Koca, 2024; Sims ve Cilliers, 2023). Zira örneklem büyüklüğünü ve veri doygunluğunu saptamak için üzerinde uzlaşa sağlanmış, net bir metodolojik yaklaşım bulunmamaktadır. Farklı araştırmacılar, ideal örneklem büyüklüğü ve veri doygunluğuna ilişkin çeşitli görüşler öne sürmektedir. Mandal (2018), nitel araştırmanın aktarılabilirliğini temin etmek amacıyla örneklem büyüklüğünün hem yeterli çeşitliliği kapsayacak genişlikte hem de veri tekrarını engelleyecek sınırlılıkta olması gerektiğini savunmaktadır. Bertaux (1981), 15 katılımcının nitel araştırmalar için uygun bir örneklem büyüklüğü olduğunu belirtirken, Green ve Thorogood (2018) ise en az 20 katılımcının gerekli olduğunu ve bu sayının aşılması durumunda yeni bulguların ortaya çıkma olasılığının azaldığını ileri sürmektedir. Öte yandan, Collins ve diğerleri (2006) ile Ertugay (2019), nitel araştırmaların amacının elde edilen bulguları evrene genellemek olmadığını vurgulamaktadır. Bu bağlamda Dworkin (2022), nitel araştırma yöntemlerinin genellikle bir olgunun derinlemesine anlaşılmasını veya anlam odaklı bir yaklaşımı hedeflediğini ifade etmektedir. Hennink ve diğerleri (2017) ise nitel araştırmacıların, katılımcı sayısından ziyade verilerin kalitesine ve zenginliğine odaklanan, amaca yönelik olarak seçilmiş örneklemeleri kullandıklarını belirtmektedir. Dahası, nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü, sıklıkla "doygunluk" kavramı üzerinden değerlendirilmekte ve verilerde yeni bilgi veya temaların gözlemlenmediği bir noktayı ifade etmektedir (Guest vd., 2006). Verilerin tekrar etmeye başladığı bu aşama, yeterli bir örneklem büyüklüğüne ulaşıldığını göstermektedir (Hennink ve Kaiser, 2022). Akçay ve Koca (2024), nitel araştırmalarda teorik doygunluk, tematik doygunluk, önsel (a priori) tematik doygunluk ve anlam doygunluğu gibi farklı doygunluk türlerinin bulunduğunu belirtmektedir. Bu çalışma kapsamında X, Y

ve Z kuşaklarının tasarruf kavramına ilişkin metaforik algıları incelendiğinden, tematik doygunluk türü dikkate alınmıştır. Tematik doygunluk, yeterli kod, kategori veya temanın belirlenmesine odaklanır (Saunders vd., 2018; Yang, 2022). Bu bağlamda, tasarruf kavramına yönelik yeni tema ve kodların üretilemeyeceği anlaşıldığında veri toplama süreci sonlandırılmıştır.

Veri analizi

Araştırmada elde edilen, X, Y ve Z kuşaklarının tasarruf kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar, verilerin derinlemesine analiz edilmesini sağlayan içerik analizi yöntemine tabi tutulmuştur. İçerik analizi, elde edilen ham verilerden anlamlı kavram ve temaları çıkararak araştırma sorularına cevap bulmayı amaçlayan bir analiz yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu bağlamda, katılımcıların ürettikleri metaforlar, aşağıdaki basamaklarda içerik analizi sürecine tabi tutularak çözümlenmiştir:

- **Veri Analizi ve Kodlama:** Katılımcılar tarafından üretilen metaforlar, içerik analizi sürecinin ilk aşaması olan kodlama ve ayıklama aşamasına tabi tutulmuştur. Bu süreçte, metaforların kullanılma sıklıkları belirlenmiş ve tablolar halinde sunulmuştur. Analiz kapsamında, tasarruf kavramı ile ilişkilendirilemeyen, metaforik ilişkiyi açıklayamayan veya anlam bakımından tutarsız bulunan metaforlar araştırma dışına çıkarılmıştır. Bu eleme sürecinin ardından, analizde kullanılmak üzere 64 geçerli metafor elde edilmiştir. Elde edilen metaforlar, katılımcıların kuşaklarına ve sıralarına göre kodlanmıştır. Örneğin, X1 kodu, X kuşağının ilk katılımcısı tarafından üretilen metaforu, Y1 kodu, Y kuşağının ilk katılımcısı tarafından üretilen metaforu ve Z1 kodu, Z kuşağının ilk katılımcısı tarafından üretilen metaforu temsil etmektedir. Bu kodlama sistemi, verilerin daha düzenli ve takip edilebilir olmasını sağlamıştır.
- **Kategori Geliştirme:** Katılımcılar tarafından üretilen metaforlar, içerik analizi sürecinin ikinci aşaması olan kategori geliştirme aşamasında derinlemesine incelenmiştir. Metaforların, tasarruf kavramı ile kurdukları ilişkiler ve katılımcıların bu metaforlara yükledikleri anlamlar dikkate alınarak, her bir kuşak için farklı kategoriler oluşturulmuştur. X kuşağının metaforları, "geleceğe yatırım ve güvence", "kısıtlama ve disiplin", "sınırlılık ve sürdürülebilirlik" ve "kazanç ve kar" olmak üzere dört ana tema altında toplanmıştır. Y kuşağı katılımcılarının metaforları ise "geleceğe yatırım ve güvence", "büyüme, gelişme ve verimlilik", "kısıtlama ve disiplin", "değer ve önem" ve "sorumluluk" olmak üzere beş farklı temada incelenmiştir. Z kuşağı katılımcılarının metaforları ise "kaynak yönetimi, koruma ve sürdürülebilirlik", "geleceğe yatırım ve güvence" ve "kısıtlama ve disiplin" olmak üzere üç ana tema altında kategorize edilmiştir. Aynı metaforu kullanan farklı katılımcıların, metaforlara yükledikleri anlamların farklılık gösterebileceği göz önünde bulundurularak, her bir metafor, katılımcının gerekçesiyle birlikte ilgili kategoriye yerleştirilmiştir. Bu sayede, her bir kategorinin içindeki alt temalar daha net bir şekilde ortaya konmuştur.

Geçerlik ve güvenirlik

Nitel araştırmaların temel ilkelerinden biri olan geçerlik ve güvenirlik, bu çalışmada titizlikle gözetilmiştir. Guba ve Lincoln (1989) tarafından ortaya atılan inandırıcılık, aktarılabilirlik, güvenirlik ve onaylanabilirlik kriterleri ile Morrow (2005) tarafından önerilen denetim izi kavramı, araştırmanın her aşamasında dikkate alınarak çalışmanın güvenirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda;

- **İnandırıcılık:** Araştırmanın inandırıcılığı, olgubilimsel desenin doğası gereği katılımcıların deneyimlerini derinlemesine anlamaya odaklanmasıyla desteklenmiştir. Katılımcıların kendi ifadeleriyle tasarruf kavramına yükledikleri anlamların doğrudan aktarılması ve zengin betimlemeler sunulması amaçlanmıştır.
- **Aktarılabilirlik:** Araştırmanın aktarılabilirliği, çalışma grubunun demografik özelliklerinin detaylı bir şekilde sunulması ve örneklem seçiminde kullanılan yöntemlerin gerekçelendirilmesiyle sağlanmaya çalışılmıştır. Bu sayede, okuyucunun araştırmanın bulgularını benzer bağlamlara aktararak aktaramayacağına dair bir fikir edinmesi amaçlanmıştır.
- **Güvenilirlik:** Araştırmanın güvenilirliği, veri toplama sürecinde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun ve metaforların değerlendirilmesinde kullanılan dışlama kriterlerinin şeffaf bir şekilde açıklanmasıyla artırılmıştır. Veri doygunluğuna ulaşıldıktan sonra veri toplama sürecinin sonlandırılması da toplanan verilerin yeterliliğini ve güvenilirliğini desteklemektedir.
- **Onaylanabilirlik:** Araştırmanın onaylanabilirliği, veri analiz sürecinde içerik analizi yönteminin kullanılması ve analiz basamaklarının detaylı bir şekilde sunulmasıyla sağlanmaya çalışılmıştır. Metaforların kodlanması ve kategorilere ayrılması sürecinde araştırmacının titiz davranması ve katılımcıların gerekçelerini dikkate alması, bulguların araştırmacının yorumlarından ziyade katılımcıların ifadelerine dayandığını göstermeyi amaçlamaktadır.
- **Denetim izi:** Araştırma sürecinin her aşamasının detaylı bir şekilde belgelenmesi (denetim izi), veri toplama araçlarından analiz sürecine kadar tüm adımların izlenebilir ve denetlenebilir olmasını sağlayarak araştırmanın genel geçerliliğini ve güvenilirliğini güçlendirmektedir.

Metafor analizine dayalı bulguların güvenilirliği ise uzman görüşü alınarak test edilmiştir. Bu amaçla, katılımcılar tarafından üretilen metaforlar ve araştırmacı tarafından oluşturulan kategoriler içeren bir liste, nitel araştırma yöntemleri konusunda deneyimli bağımsız bir uzmana sunulmuştur. Uzmandan beklenen, sunulan metafor listesini inceleyerek araştırmacının oluşturduğu kategorilerin tutarlılığını değerlendirmesi ve gerekirse alternatif kategoriler önermesidir. Uzmandan bağımsız bir kodlama yapması değil, araştırmacının mevcut kategorilerinin veriyle ne kadar örtüştüğünü ve mantıklı bir şekilde oluşturulup oluşturulmadığını değerlendirmesi istenmiştir.

Elde edilen değerlendirme sonuçları, Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenilirlik hesaplama formülü kullanılarak analiz edilmiştir. Bu formül, araştırmacının kategorileri ile uzmanın önerileri arasındaki görüş birliği ve görüş ayrılıklarını dikkate alarak bir uyum oranı hesaplamaktadır. Nitel araştırmalarda kodlayıcılar arası güvenilirliğin (bu bağlamda kategori tutarlılığının) genellikle %80 veya üzeri olması beklenirken, bu çalışmada araştırmacı ve uzman arasında %94 oranında bir uyum gözlemlenmiştir. Bu yüksek uyum oranı, araştırmacının oluşturduğu kategorilerin veriyle tutarlı ve güvenilir olduğunu desteklemektedir.

Etik konular

Araştırmaya katılımda etik ilkelere titizlikle uyulmuştur. Bu kapsamda, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 04/03/2025 tarih ve 2025/04-09 sayılı kararı ile etik izin alınmıştır. Araştırmanın temel etik ilkeleri arasında katılımcıların bilgilendirilmiş onamı, gönüllülük esası, gizlilik ve anonimlik yer almaktadır.

Veri toplama sürecinin başlangıcında tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu aracılığıyla katılım onayları alınmıştır. Özellikle Z Kuşağı katılımcılarının bir kısmının reşit olmaması nedeniyle, bu gruptaki katılımcılar için veli onamı prosedürü uygulanmıştır. Bu süreçte, Hatay ilinde ikamet eden ve araştırmanın ölçütlerine uygun Z kuşağına mensup bireyler belirlenmiştir. Reşit olmayan bu katılımcıların velilerine, araştırmanın amacı, içeriği, veri toplama yöntemleri, katılımcıların hakları ve gönüllülük esası hakkında detaylı yazılı bilgilendirme yapılmış ve çocuklarının katılımına dair bilgilendirilmiş veli onam formu imzalatılmıştır. Formda, velilerin ve katılımcıların istedikleri zaman araştırmadan çekilebilecekleri açıkça belirtilmiştir. X ve Y Kuşağı katılımcılarından ise aynı etik ilkeler çerçevesinde bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Araştırmaya dahil edilen reşit olmayan Z kuşağı katılımcı sayısı 11 olup, bu bireylerin seçiminde kolay ulaşılabilirlik yöntemi esas alınmış ve veli onamları titizlikle takip edilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde X, Y ve Z kuşaklarının tasarruf kavramına ilişkin ürettikleri metaforlara ve bu metaforlardan oluşturulan kategorilere yer verilmiştir. Bu bağlamda araştırma kapsamında tasarruf kavramına yönelik X, Y ve Z kuşaklarının geliştirdikleri metaforların frekans dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

X, Y ve Z kuşaklarının tasarruf kavramına ilişkin metaforik algıları

Kuşak	Metafor	(f)
Z Kuşağı	Para (8)	Peçete (1)
	Kumbara (4)	Su Damlası (1)
	Su (3)	Borsa (1)
	Geri dönüşüm (2)	Mum (1)
	Bahçe (2)	Birikim (1)
	Defter (1)	Miras (1)
	Suluk (1)	
Y Kuşağı	Su (3)	Kontrol Mekanizması (1)
	Göl (2)	Hayatın Sadeleşmesi (1)
	Zaman (2)	Altın (1)
	Lamba (2)	Sağlık (1)
	Mutfak (2)	Ödev (1)
	Geleceği Garantilemek (1)	Tohum (1)
	Basit Bir Yaşam (1)	Kum Saati (1)
	Yol (1)	Yağmur (1)
	Kolon (1)	Ev (1)
	İsrafı Önlemek (1)	
X Kuşağı	Emeklilik (5)	Sığınak (1)
	Su (2)	Pusulula (1)
	Kumbara (2)	Sincap (1)
	Sigorta (2)	Konuşmak (1)
	Yatırım (1)	Ev (1)
	Toprak (1)	Zaman (1)

Temur, S. ve Uslu, S. (2025). Tasarruf değerine ilişkin metaforik algılar: X, Y ve Z kuşaklarının perspektifi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 2343-2372.

DOI. 10.51460/baebd.1672806

	Kazanç (1) Musluk (1) Köprü (1)	Fatura (1) Gelinlik (1)
Toplam		76

Sayfa | 2356

Tablo 2'de yer alan veriler, X, Y ve Z kuşaklarının tasarruf kavramına ilişkin ifade ettikleri metaforlarda önemli farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Kuşaklar, tasarrufu ifade etmek için farklı ve çeşitli metaforlar kullanmışlardır. Z kuşağı, tasarrufu daha çok para, kumbara, su, bahçe ve geri dönüşüm gibi günlük yaşamdan ve modern kavramlarla ilişkilendirerek 13 farklı metafor üretmiştir. Bu durum, Z kuşağının tasarruf kavramını daha çok maddi güvenlik, sürdürülebilirlik ve tüketim alışkanlıklarıyla bağdaştırdığını göstermektedir. Y kuşağı, tasarruf için en sık kullanılan metafor olarak suyu tercih etmiş ve toplamda 19 farklı metafor üretmiştir. Suyun hayatın kaynağı, bereket ve temizlik gibi evrensel anlamlara sahip olması, bu kuşağın tasarrufu daha çok yaşamın sürdürülebilirliği ve gelecek planlamasıyla ilişkilendirdiğini düşündürmektedir. X kuşağı ise tasarrufu ifade etmek için emeklilik, su, kumbara ve sigorta gibi daha geleneksel ve somut kavramları kullanmış ve 17 farklı metafor üretmiştir. Bu durum, X kuşağının tasarruf kavramını daha çok güvenli bir gelecek, maddi bağımsızlık ve geleneksel değerlerle bağdaştırdığını göstermektedir.

Araştırma kapsamında X, Y ve Z kuşaklarının tasarruf kavramı ile ilgili ortaya koydukları metaforlar kategorize edilmiştir. Tablo 3, 4 ve 5'te bu kategoriler yer almaktadır.

Tablo 3.

X kuşağının tasarruf kavramına ilişkin metaforik algıları ve ilişkilendirilen kategoriler

Kuşak	Kategoriler	Metafor	(f)	(%)
X Kuşağı	Geleceğe Yatırım ve Güvence	Emeklilik (5), Kumbara (2) Sigorta (2), Gelinlik (1), Köprü (1), Sincap (1), Ev (1), Sığınak (1), Pusula (1), Zaman (1), Yatırım (1)	17	68
	Kısıtlama ve Disiplin	Kumbara (1), Musluk (1), Fatura (1), Konuşmak (1)	4	16
	Sınırlılık ve Sürdürülebilirlik	Su (2)	2	8
	Kazanç ve Kar	Kazanç (1), Toprak (1)	2	8
Toplam			25	100

X kuşağının tasarruf kavramına yönelik üretilen metaforların kategorisel dağılımının gösterildiği Tablo 3 incelendiğinde; Verilere göre, X kuşağı tarafından en sık dile getirilen metaforlar "Geleceğe Yatırım ve Güvence" kategorisi altında toplanmaktadır. Bu kategori, toplam metaforların %68'ini (f=17) oluşturmakta ve emeklilik, kumbara, sigorta gibi uzun vadeli finansal planlama ve güvence arayışını simgeleyen metaforları içermektedir. Bu bulgu, X kuşağının tasarrufu geleceğe yönelik bir yatırım ve finansal güvenlik önlemi olarak algıladığını göstermektedir. İkinci en yaygın kategori ise %16 (f=4) ile "Kısıtlama ve Disiplin"dir. Bu kategori altında kumbara, musluk, fatura ve konuşmak gibi metaforlar yer almakta olup, tasarrufun bazı kısıtlamaları ve mali disiplini gerektiren bir eylem olarak algılandığına işaret etmektedir. "Sınırlılık ve Sürdürülebilirlik" (%8, f=2) ve "Kazanç ve Kar" (%8, f=2) kategorileri ise

daha düşük oranda temsil edilmektedir. "Sınırlılık ve Sürdürülebilirlik" metaforları (su), tasarrufun kaynakların dikkatli kullanımı ve uzun vadeli düşünme ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. "Kazanç ve Kar" metaforları (kazanç, toprak) ise tasarrufun birikim yoluyla finansal getiri elde etme veya değerli bir varlık oluşturma potansiyeline vurgu yapmaktadır.

Kavramsal kategoriler

X Kuşağı: X kuşağının tasarruf kavramına yönelik metaforik algıları, “geleceğe yatırım ve güvence”, “kısıtlama ve disiplin”, “sınırlılık ve sürdürülebilirlik” ve “kazanç ve kar” kategorileri adı altında toplanmıştır.

Bu kategorilerdeki X Kuşağı bireylerinin ifadelerinden bazıları şunlardır:

“Tasarruf yatırım gibidir. Çünkü zamanı geldiğinde önünde önünde birikim olarak belirir.” (X Kuşağı, Erkek, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf toprak gibidir. Çünkü ne ekersen onu biçersin.” (X Kuşağı, Kadın, Kazanç ve Kar)

“Tasarruf kumbara gibidir. Çünkü anlık isteklerimizi kısıtlamak masraflarımızı kısmak harcamalarımızı ertelemek demektir.” (X Kuşağı, Kadın, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf kazanç gibidir. Çünkü onu yerinde ve zamanında kullanabilmek kazançtır.” (X Kuşağı, Erkek, Kazanç ve Kar)

“Tasarruf su gibidir. Çünkü suyu ihtiyacımızı karşılayacak kadar kullanmalıyız. Gereksiz yere harcamamalıyız. Tasarruf da aynı şekilde israftan kaçınarak bilinçli tüketici olmak demektir.” (X Kuşağı, Erkek, Sınırlılık ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf musluk gibidir. Çünkü gerektiği kadar kullanılmalı, israf edilmemeli.” (X Kuşağı, Erkek, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf köprü gibidir. Çünkü körü bir yeri başka bir yere bağlar. Tasarruf da bugünü geleceğe bağlar ve taşır.” (X Kuşağı, Erkek, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf gelinlik gibidir. Çünkü gelinliği kullandıktan sonra kızıma sakladım. Şimdi kendisi o gelinliği giydi. Tıpkı tasarruf gibi geleceğe yatırım.” (X Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf sığınak gibidir. Çünkü bize güven verir.” (X Kuşağı, Erkek, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf pusula gibidir. Çünkü pusula kaybolmamızı engeller ve bize güven verir. Tasarruf da bize güven verir ve yarınlara umutla bakmamızı sağlar.” (X Kuşağı, Erkek, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf sincap gibidir. Çünkü sincaplar kış için yiyecek depolar. Tasarruf yapınca bizler de geleceğimiz için depolama yapmış oluruz.” (X Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf konuşmak gibidir. Çünkü gereksiz konuştuğumuzda karşımızdaki insanı üzebiliriz. Tasarruf da gereksiz harcamaları ortadan kaldırmaktır.” (X Kuşağı, Kadın, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf fatura gibidir. Çünkü faturayı kontrol etmezsek maddi olarak zorluk çekeriz. Tasarruf için de kontrol gerekli yoksa yarınımız tehlikeye girer.” (X Kuşağı, Erkek, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf sigorta gibidir. Çünkü olabilecek risklere karşı bizi korur ve güvence verir. Tasarruf da aynı şekilde bizi güvende tutar.” (X Kuşağı, Erkek, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf emeklilik gibidir. Çünkü zamanında biriktirdiklerini şimdi kullanabiliyorsun.” (X Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

"Tasarruf kumbara gibidir. Çünkü kumbara yarına yatırımdır. Tasarruf da geleceğe yatırımdır. Sadece bugünü değil yarını da düşünmeliyiz." (X Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

"Tasarruf ev gibidir. Çünkü ev bizi tehlikelere karşı korur tıpkı tasarruf yapınca önümüze çıkan engelleri ortadan kaldırmak gibi." (X Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

"Tasarruf su gibidir. Çünkü su olmazsa hayat olmaz. Tasarruf olmadan da yaşam pek mümkün görünmüyor. İnsanlar çoğaldı kaynaklar azaldı. Bu nedenle kaynakların doğru kullanılması gerekir." (X Kuşağı, Erkek, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

"Tasarruf emeklilik gibidir. Yaşlılıkta rahat bir yaşam sürmek için zamanında yaptığın yatırımlar şimdi hayatını güzelleştiriyor." (X Kuşağı, Erkek, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

"Tasarruf zaman gibidir. Çünkü zamanı verimli kullanmazsak bugünü ve yarını harcarız. Tasarruf yapmasak da bugünü ve yarını heba etmiş oluruz." (X Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

Tablo 4.

Y kuşağının tasarruf kavramına ilişkin metaforik algıları ve ilişkilendirilen kategoriler

Kuşak	Kategoriler	Metafor	(f)	(%)
Y Kuşağı	Kısıtlama ve Disiplin	Su (2), Göl (2), Zaman (2), Lamba (2), Mutfak (2), Basit Bir Yaşam (1), İsrafi Önlemek (1), Kontrol Mekanizması (1), Hayatın Sadeleşmesi (1),	14	56
	Geleceğe Yatırım ve Güvence	Geleceği Garantilemek (1) Tohum (1), Su (1), Ev (1), Kolon (1)	5	20
	Büyüme, Gelişme ve Verimlilik	Altın (1), Yağmur (1) Kum Saati (1), Yol (1)	4	16
	Sorumluluk	Ödev (1)	1	4
	Değer ve Önem	Sağlık (1)	1	4
Toplam			25	100

Tablo 4 incelendiğinde, Y kuşağı katılımcılarının tasarruf kavramına yönelik metaforik algılarının "Kısıtlama ve Disiplin" kategorisi (%56, f=14) altında yoğunlaştığı görülmektedir. Su, göl, zaman, lamba ve mutfak gibi metaforlar, tasarrufun kaynakların dikkatli kullanımı, zamanın yönetimi ve günlük harcamalarda ölçülü olma gibi davranışlarla ilişkilendirildiğini düşündürmektedir. "Basit Bir Yaşam", "İsrafi Önlemek", "Kontrol Mekanizması" ve "Hayatın Sadeleşmesi" metaforları da bu kategoriyi destekleyerek, Y kuşağının tasarrufu gereksiz harcamalardan kaçınma ve daha minimalist bir yaşam tarzını benimseme şeklinde algılayabileceğini işaret etmektedir. İkinci en belirgin kategori ise "Geleceğe Yatırım ve Güvence" (%20, f=5) olup, "Geleceği Garantilemek", tohum, su, ev ve kolon gibi metaforlarla temsil edilmektedir. Bu bulgu, Y kuşağının da X kuşağı gibi tasarrufu uzun vadeli finansal güvenlik ve geleceğe yönelik bir hazırlık olarak gördüğünü düşündürmektedir, ancak bu boyut X kuşağına göre daha az vurgulanmaktadır. "Büyüme, Gelişme ve Verimlilik" kategorisi (%16, f=4) altın, yağmur, kum saati ve yol gibi metaforlarla ifade edilmekte olup, tasarrufun zamanla değerlendirilme, fayda sağlama veya bir hedefe ulaşma sürecinde bir araç olarak algılanabileceğini göstermektedir. "Sorumluluk" (%4, f=1) ve "Değer ve Önem" (%4, f=1) kategorileri ise daha sınırlı sayıda metaforla temsil edilmekte ve tasarrufun kişisel bir yükümlülük veya önemli bir değer olarak algılanabileceğine dair ipuçları sunmaktadır.

Kavramsal kategoriler

Y Kuşağı: Y kuşağının tasarruf kavramına yönelik metaforik algıları, “geleceğe yatırım ve güvence” “büyüme, gelişme ve verimlilik”, “kısıtlama ve disiplin”, “değer ve önem” ve “sorumluluk” kategorileri adı altında toplanmıştır.

Bu kategorilerdeki Y Kuşağı bireylerinin ifadelerinden bazıları şunlardır:

“Tasarruf göl gibidir. Çünkü göl yağmur sularını biriktirir ve ihtiyacı olana verir. Tasarruf yaptığımızda da ihtiyacımız olduğu zaman yaptığımız tasarrufu kullanırız. Tıpkı gözün suyu muhafaza etmesi ve yeri ve zamanı geldiğinde suyu kullanmamıza izin verdiği gibi.” (Y Kuşağı, Erkek, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf mutfak gibidir. Çünkü mutfağın içinde bulunanları tasarruflu kullanmazsan zarar edersin.” (Y Kuşağı, Erkek, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf yol gibidir. Çünkü ucu bucağı yoktur. Tasarruf yaptıkça yol olur, birikim olur.” (Y Kuşağı, Erkek, Büyüme, Gelişme ve Verimlilik)

“Tasarruf kolon gibidir. Çünkü tasarruflu bir yaşam olmadan doğanın tüm dengesi alt üst olmaya mahkumdur. Nasıl ki binaların sağlamlığı için kolonlar şarttır dünyamızın ayakta kalması için de tasarruf gereklidir.” (Y Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf basit bir yaşam gibidir. Çünkü bizi gösteriştten ve israftan uzaklaştırır.” (Y Kuşağı, Kadın, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf yağmur gibidir. Çünkü ne kadar yağarsa o kadar bereketli olur ve bir de fayda sağlar. Tasarruf da ne kadar yapılırsa o kadar bereketli olur.” (Y Kuşağı, Kadın, Büyüme, Gelişme ve Verimlilik)

“Tasarruf israfı önlemek gibidir. Çünkü bir şeyden tasarruf ederken gereksiz kullanıma dur demiş oluruz. Evimizin bütçesi dünyamızın geleceği için gerekli kaynakları kontrol altına alıp israftan kaçınabiliriz ve tasarruf sağlayabiliriz.” (Y Kuşağı, Kadın, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf ev gibidir. Çünkü ev güvenliğimizi sağlar. Tasarruf da bizi korur ve rahat bir yaşam sürmemizi sağlar.” (Y Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf su gibidir. Çünkü suyu boşa akıtırsak geleceğimizi yok ederiz. Tasarruf için de aynı şey geçerli tasarruf yapmazsak geleceğimiz zarar görür.” (Y Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf kontrol mekanizması gibidir. Çünkü ihtiyaç ve isteklerimiz konusunda bizi dengeler.” (Y Kuşağı, Kadın, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf altın gibidir. Çünkü altının değerini bilip birikim yapan ilerde refaha kavuşur.” (Y Kuşağı, Kadın, Büyüme, Gelişme ve Verimlilik)

“Tasarruf sağlık gibidir. Çünkü tasarruf sağlık gibi önemsenmelidir. Yoksa her şeye geç kalırsın.” (Y Kuşağı, Kadın, Değer ve Önem)

“Tasarruf ödev gibidir. Çünkü ödevleri düzenli yapmazsak başarılı olamayız. Tasarruf da aynı şekilde düzenli olarak yapılmalı.” (Y Kuşağı, Erkek, Sorumluluk)

“Tasarruf lamba gibidir. Çünkü gereksiz kullandığımızda paramız azalır, masrafımız çoğalır. Tasarruf yapmazsak da kaynaklarımız azalır, geleceğimiz yok olur.” (Y Kuşağı, Kadın, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf tohum gibidir. Çünkü hayatımızda neyden tasarruf edersek edelim geleceğimize ve yarınlara umut olarak daha güzel, daha yaşanabilir bir dünya bırakabiliriz aramızda. O yüzden

gerek su elektrik para veya başka şeylere dahil yapılan tasarruf toprağa ekilen bir tohuma benzer çünkü geleceğimiz için bu kaçınılmazdır.” (Y Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf kum saati gibidir. Çünkü kum saatinin yavaş yavaş akması bize tasarruflu anlatır. Tıpkı tasarruftaki gibi yavaş yavaş olur ancak sonunda büyük etkiler bırakır.” (Y Kuşağı, Kadın, Büyüme, Gelişme ve Verimlilik)

“Tasarruf zaman gibidir. Çünkü zamanı tasarruflu kullanmazsak ömrümüzü heba etmiş oluruz. Tasarruf da aynı şekilde doğru kullanılmazsa dünyamızı ve geleceğimizi heba eder.” (Y Kuşağı, Kadın, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf su gibidir. Çünkü idareli kullanmazsak zor durumda kalırız, kuraklık olur.” (Y Kuşağı, Erkek, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf geleceği garantilemek gibidir. Çünkü yaptığın her tasarruf için gelirine, geleceğine sizden sonraki nesillere daha iyi bir yaşam garantilemiş olursunuz. Herkesin üzerine düşen bir görevdir. Elindeki kıymetini bilmek ve sonrasını düşünerek davranmak.” (Y Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

Tablo 5.

Z kuşağının tasarruf kavramına ilişkin metaforik algıları ve ilişkilendirilen kategoriler

Kuşak	Kategoriler	Metafor	(f)	(%)
Z Kuşağı	Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik	Para (4), Bahçe (2), Su (1), Mum (1), Suluk (1), Miras (1), Su damlası (1), Peçete (1), Defter (1), Geri dönüşüm (1), Birikim (1)	15	55,55
	Geleceğe Yatırım ve Güvence	Kumbara (3), Para (2), Su (2), Geri Dönüşüm (1), Borsa (1)	9	33,33
	Kısıtlama ve Disiplin	Para (2), Kumbara (1)	3	11,11
	Toplam		27	100

Tablo 5'in analizi, Z kuşağı katılımcılarının tasarruf kavramına ilişkin metaforik algılarının %55,55 (f=15) oranında "Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik" kategorisi altında yoğunlaştığını göstermektedir. Para, bahçe, su, mum, suluk, miras, su damlası, peçete, defter, geri dönüşüm ve birikim gibi çeşitli metaforlar, Z kuşağının tasarrufu mevcut kaynakların dikkatli kullanılması, korunması ve uzun vadeli sürdürülebilirliği sağlama amacıyla ilişkilendirdiğini düşündürmektedir. Bu bulgu, Z kuşağının çevre bilinci ve kaynakların etkin kullanımı konularına verdiği önemi yansıtabilir. İkinci en belirgin kategori ise %33,33 (f=9) ile "Geleceğe Yatırım ve Güvence"dir. Kumbara, para, su, geri dönüşüm ve borsa gibi metaforlar, Z kuşağının tasarrufu gelecekteki ihtiyaçları karşılama, finansal güvenlik sağlama ve yatırım yapma potansiyeli olan bir araç olarak algılandığını göstermektedir. Bu kategori, Y kuşağına kıyasla Z kuşağında daha belirgin bir yer tutmaktadır. "Kısıtlama ve Disiplin" kategorisi ise %11,11 (f=3) oranıyla en az temsil edilen kategoridir. Para ve kumbara metaforları, tasarrufun bazı sınırlamaları ve mali disiplini gerektiren bir eylem olarak algılandığına işaret etmekle birlikte, bu boyut Z kuşağı için diğer kuşaklara göre daha az vurgulanmaktadır.

Kavramsal kategoriler

Z Kuşağı: Z kuşağının tasarruf kavramına yönelik metaforik algıları, “Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik”, “Geleceğe Yatırım ve Güvence” ve “Kısıtlama ve Disiplin” kategorileri adı altında toplanmıştır.

Bu kategorilerdeki Z Kuşağı bireylerinin ifadelerinden bazıları şunlardır:

“Tasarruf su gibidir. Çünkü gereksiz kullanırsak biter.” (Z Kuşağı, Erkek, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf kumbara gibidir. Çünkü gereksiz harcamalardan kaçınarak birikim yapmayı sağlar.” (Z Kuşağı, Erkek, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf bahçe gibidir. Çünkü nasıl ki bir bahçenin uzun ömürlü ve verimli kalması için özen göstermek gerekirse, kaynakların da gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde kullanılması için tasarruf etmek gerekir.” (Z Kuşağı, Kadın, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf miras gibidir. Çünkü gelecek nesillere bırakılan değerli bir mirasa benzer.” (Z Kuşağı, Erkek, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf kumbara gibidir. Çünkü kumbarada para biriktiriliyor ve geleceğe yatırım yapılıyor.” (Z Kuşağı, Kadın, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf para gibidir. Çünkü ışık enerji gibi kaynakları fazlasıyla yakarsak paramız gitmiş olur bu yüzden. Buna dikkat etmeliyiz ve tasarruf yapmalıyız.” (Z Kuşağı, Kadın, Kısıtlama ve Disiplin)

“Tasarruf para gibidir. Çünkü parayı biriktirince ilerde işimize yarıyor. Mesela biriktirdiğimiz parayla ev veya araba alabiliriz.” (Z Kuşağı, Kadın, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

“Tasarruf birikim gibidir. Çünkü gelecek nesilleri korumak için.” (Z Kuşağı, Erkek, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf peçete gibidir. Çünkü gereksiz yere kullanıldığında hemen biter.” (Z Kuşağı, Kadın, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf suluk gibidir. Çünkü akıtmaz.” (Z Kuşağı, Erkek, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf geri dönüşüm gibidir. Çünkü geri dönüşüm tasarruf sağlamayı gerçekleştirir. Mesela ona çöp attığımızda fabrikaya gidip tekrar kullanılır hale geliyor.” (Z Kuşağı, Erkek, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf borsa gibidir. Çünkü borsada yatırım yapanlar kazanır. Tasarruf yapanlar da geleceği kurtarmış ve kazanmış olur. Bu nedenle borsa tasarruf gibidir.” (Z Kuşağı, Erkek, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

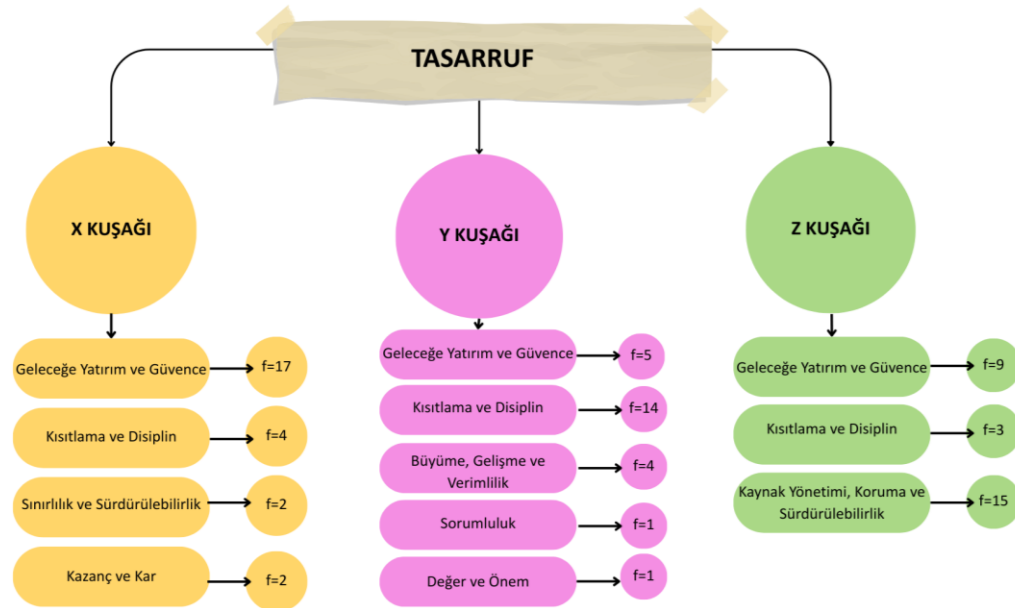
“Tasarruf defter gibidir. Çünkü defterimizde bir sayfayı doldurana kadar yazmazsak defterimiz çok çabuk biter ve tekrar yenisini almak zorunda kalırız. Bu nedenle israf etmeden kullanmalıyız. Tasarruf da bu yüzden deftere benzer.” (Z Kuşağı, Kadın, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf su damlası gibidir. Çünkü kendisi küçüktür ama etkisi büyüktür.” (Z Kuşağı, Kadın, Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik)

“Tasarruf geri dönüşüm gibidir. Çünkü geri dönüşümde plastik, metal, cam ve kağıt gibi ürünleri geri dönüşüme atarak yenileyip yenilerini elde ediyorsak tasarrufta da aynı şekilde bir bakıma geri dönüşüm yaparak geleceğe yatırım yapıyoruz.” (Z Kuşağı, Erkek, Geleceğe Yatırım ve Güvence)

Araştırma bulguları, farklı kuşakların tasarruf kavramına yönelik metaforik algılarında belirgin farklılıklar ve ortak noktalar olduğunu göstermektedir. X kuşağı katılımcıları, tasarrufu ağırlıklı olarak geleceğe yönelik ekonomik bir yatırım ve güvence kategorisindeki metaforlar aracılığıyla algılamaktadır. Y kuşağı ise tasarrufu öncelikle kısıtlama ve disiplin kategorisiyle ilişkilendirirken, geleceğe yönelik yatırım boyutu daha az vurgulanmaktadır. Z kuşağı ise tasarruf kavramını, diğer kuşaklardan farklı olarak, öncelikle kaynak yönetimi, koruma ve sürdürülebilirlik kategorilerindeki metaforlar üzerinden ele almaktadır. Geleceğe yatırım ve güvence teması Z kuşağında da önemli bir yer tutmakla birlikte, sürdürülebilirlik vurgusu bu kuşağı diğerlerinden ayırmaktadır. Kısıtlama ve disiplin algısı ise tüm kuşaklarda daha az belirgin olmakla birlikte, Y kuşağında diğerlerine göre daha fazla öne çıkmaktadır. Bu farklı kategorilerdeki metaforlar, kuşakların ekonomik deneyimleri, toplumsal değerleri ve geleceğe yönelik beklentileriyle şekillenmiş olabilir.

Bu bulgular çerçevesinde, X, Y ve Z kuşaklarının "Tasarruf" kavramına yükledikleri metaforik anlamların kategorik dağılımı ve bu kategorilere verdikleri önemin sıklığını (frekans) Şekil 1'de görselleştirilmektedir.

Şekil 1. Farklı kuşakların tasarruf kavramına yönelik metaforik algılarının kategorik dağılımı

Şekil 1'de sunulan verilere göre, farklı kuşakların tasarruf kavramına ilişkin metaforik algılarında iki temel ortak kategori dikkat çekmektedir: "Geleceğe Yatırım ve Güvence" ile "Kısıtlama ve Disiplin".

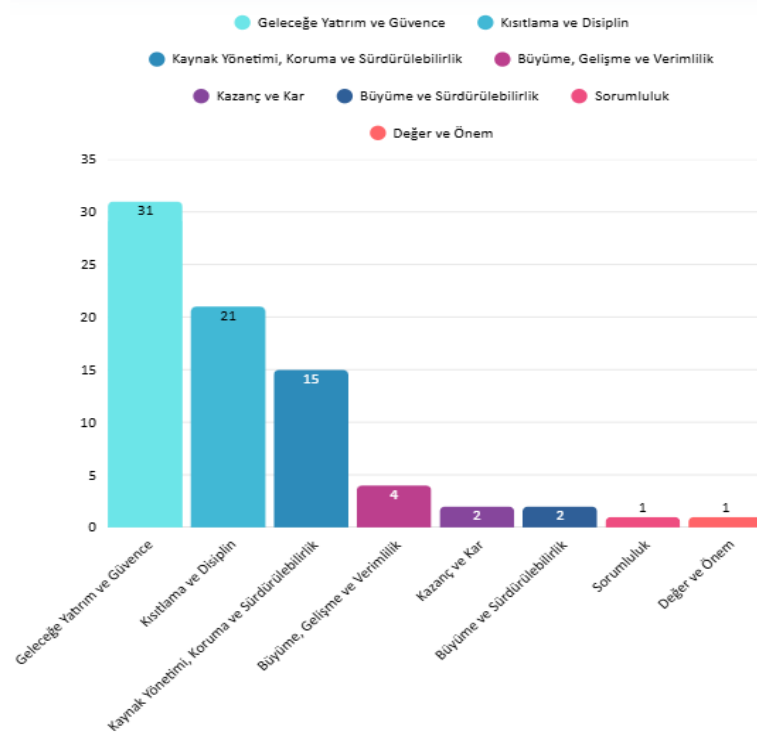
"Geleceğe Yatırım ve Güvence" kategorisi, tüm kuşaklar tarafından anlamlı bulunmuştur (f=31). Bu kategoriye ilişkin frekanslar incelendiğinde, X Kuşağı'nın bu temayı diğer kuşaklara göre daha sık kullandığı görülmektedir (f=17). Y Kuşağı'nda bu temanın frekansı 5 iken, Z Kuşağı'nda 9 olarak belirlenmiştir. Bu bulgu, geleceğe yönelik finansal güvenlik ve yatırım düşüncesinin tüm kuşaklar için önemli olmakla birlikte, X Kuşağı için daha belirgin bir metaforik algı olduğu şeklinde yorumlanabilir.

"Kısıtlama ve Disiplin" kategorisi de kuşaklar arasında ortak bir algıyı yansıtmaktadır ($f=21$). Ancak, bu kategoriye verilen önem sıklığı kuşaklara göre farklılık göstermektedir. Y Kuşağı, "Kısıtlama ve Disiplin" temasını diğer kuşaklara kıyasla daha yüksek bir frekansta kullanmıştır ($f=14$). X Kuşağı'nda bu frekans 4, Z Kuşağı'nda ise 3'tür. Bu durum, Y Kuşağı'nın tasarruf kavramını daha çok finansal disiplin ve harcamaları kontrol altında tutma metaforu üzerinden algıladığını düşündürmektedir.

Ortak kategorilerin yanı sıra, kuşaklara özgü metaforik algılar da bulunmaktadır. Z Kuşağı'nda "Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik" ($f=15$) teması öne çıkarken, X Kuşağı'nda "Büyüme ve Sürdürülebilirlik" ($f=2$) ile "Kazanç ve Kar" ($f=2$) daha az sıklıkta ifade edilmiştir. Y Kuşağı'nda ise "Büyüme, Gelişme ve Verimlilik" ($f=4$), "Sorumluluk" ($f=1$) ve "Değer ve Önem" ($f=1$) gibi temalar düşük frekanslarda tespit edilmiştir.

Şekil 2'deki çubuk grafik, farklı kuşakların tasarruf kavramına ilişkin metaforik algılarının dağılımını açık, karşılaştırmalı ve etkili bir şekilde sunarak araştırmanın anlaşılabilirliğini ve yorumlanabilirliğini önemli ölçüde artırmak amacıyla oluşturulmuştur. Grafik, her bir metaforik kategorinin tüm kuşaklar genelindeki toplam frekansını görselleştirerek, tasarruf kavramına atfedilen ortak ve daha az rastlanan anlamları net bir biçimde ortaya koymaktadır. Bu sayede, okuyucunun farklı algıların genel yaygınlığı hakkında hızlı ve kolay bir şekilde bilgi edinmesi hedeflenmektedir.

Şekil 2: Farklı kuşakların tasarruf kavramına ilişkin metaforik algılarının toplam frekans dağılımı

Şekil 2, farklı kuşakların (X, Y ve Z) "Tasarruf" kavramına yönelik metaforik algılarının toplam frekans dağılımını sunmaktadır. Yatay ekseninde metaforik kategoriler sıralanırken, dikey ekseninde bu Temur, S. ve Uslu, S. (2025). Tasarruf değerine ilişkin metaforik algılar: X, Y ve Z kuşaklarının perspektifi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 2343-2372.
DOI. 10.51460/baebd.1672806

kategorilere atfedilen toplam frekans değerleri gösterilmektedir. Grafik incelendiğinde, "Geleceğe Yatırım ve Güvence" (f=31) temasının, tüm kuşaklar genelinde en yüksek frekansa sahip metaforik algı olduğu görülmektedir. Bu bulgu, tasarruf davranışlarının altında yatan temel motivasyonlardan birinin geleceğe yönelik finansal güvenlik ve yatırım düşüncesi olduğunu desteklemektedir. Bir diğer dikkat çekici kategori ise "Kısıtlama ve Disiplin" (f=21) olup, bu tema da katılımcılar tarafından sıklıkla ifade edilmiştir. Bu durum, tasarruf eyleminin bazı bireyler için harcamaların kontrol altına alınması ve finansal disiplinle ilişkilendirildiğini göstermektedir. "Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik" (f=15) temasının nispeten yüksek frekansı, özellikle Z Kuşağı'nın bu konuya verdiği önemin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu bulgu, tasarruf kavramının çevresel ve etik boyutlarının genç nesiller için giderek önem kazandığını düşündürmektedir. Diğer metaforik kategoriler olan "Büyüme, Gelişme ve Verimlilik" (f=4), "Kazanç ve Kar" (f=2), "Büyüme ve Sürdürülebilirlik" (f=2), "Sorumluluk" (f=1) ve "Değer ve Önem" (f=1) ise daha düşük frekanslarda ifade edilmiştir. Bu durum, bu temaların tasarruf kavramıyla daha az doğrudan veya daha niş bir şekilde ilişkilendirildiğini gösterebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma üç farklı kuşak (X, Y ve Z) üyelerinin tasarruf kavramını nasıl algıladıklarına dair karşılaştırmalı analiz sunmaktadır. Metaforik bir yaklaşımla elde edilen bu veriler, her kuşağın tasarrufa ilişkin değer yargılarını, endişelerini ve beklentilerini yansıtmaktadır. Bu bağlamda çalışmada elde edilen veriler doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırma bulguları, Z kuşağının 13 farklı metafor, Y kuşağının 19 farklı metafor ve X kuşağının 17 farklı metafor ürettiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, Y ve X kuşaklarının tasarrufu, Z kuşağına kıyasla daha çok yönlü ve nüanslı bir şekilde algıladıklarını ve bu konuda daha zengin bir kavramsal çerçeveye sahip olduklarını düşündürmektedir. Z kuşağının sıklıkla para, kumbara, su, bahçe ve geri dönüşüm metaforlarını kullanması, tasarruf kavramını daha çok maddi bir değer olarak gördüğünü göstermektedir. Y kuşağı ise su metaforunu en sık kullanan kuşak olarak öne çıkarken, X kuşağı emeklilik, su ve kumbara metaforlarına daha fazla başvurmuştur. Ayrıca, araştırma bulguları, kuşakların tasarruf kavramını ifade etmek için kullandıkları metaforlarda hem benzerlikler hem de farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Z kuşağı katılımcıları tasarruf kavramını sıklıkla para, kumbara, su ve geri dönüşüm metaforları aracılığıyla ifade ederken, Y kuşağı ağırlıklı olarak su metaforunu kullanmıştır. X kuşağı ise emeklilik, su ve kumbara metaforlarını daha sık tercih etmiştir. İlk bakışta Z ve X kuşaklarının para ve kumbara gibi benzer metaforları kullanması dikkat çekicidir. Ancak ayırım noktaları incelendiğinde, X kuşağının emeklilik metaforunu sıklıkla kullanması, bu kuşağın yaşam döngüsündeki emeklilik dönemine yönelik birikim yapma (Mutlu, 2023) motivasyonunu yansıtabilir. Z kuşağında ise emeklilik metaforunun görece azlığı, bu kuşağın henüz çalışma hayatının başında veya hazırlık aşamasında olmasıyla ilişkilendirilebilir. Öte yandan, Z kuşağının geri dönüşüm metaforunu X kuşağına göre daha sık kullanması, günümüz eğitim sistemlerinin ve medyanın sürdürülebilirlik ve çevre bilinci vurgusuyla (Potage, 2025) şekillenen bu kuşağın değerlerini ve perspektifini yansıtabilir. Yaşça daha büyük olan X kuşağı için geri dönüşüm kavramının benimsenmesi ve hayata geçirilmesi, Z kuşağı kadar içselleşmiş olmayabilir. Bu durum, farklı kuşakların tasarruf kavramına yükledikleri anlamların ve önceliklerin, yaşadıkları dönemin sosyo-ekonomik koşulları, eğitim sistemleri ve medya etkileşimleri gibi faktörlerden nasıl etkilendiğini göstermektedir. Uzunöz ve diğerlerinin (2020) öğretmen adayları

Temur, S. ve Uslu, S. (2025). Tasarruf değerine ilişkin metaforik algılar: X, Y ve Z kuşaklarının perspektifi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 2343-2372.
DOI. 10.51460/baebd.1672806

üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada kumbara, para ve su metaforlarına dair bulguları, bu çalışmanın sonuçlarıyla uyum göstermektedir. Bu bağlamda, söz konusu çalışmanın hedef grubunun, bu araştırmanın katılımcılarının yaş aralığına göre Y ve Z kuşaklarına denk geldiği söylenebilir. Öğretmen adaylarının tasarruf kavramına yönelik kumbara, para ve su metaforlarını sıklıkla kullanmaları, her iki çalışmanın da benzer sosyo-ekonomik ve kültürel bağlamda yetişen, geleceğe yönelik kaygıları ve kaynak bilinci taşıyan genç yetişkinlerin algılarını yansıtır olabileceğini düşündürmektedir. Bu durum, tasarruf metaforlarının kuşaklar arası benzerlikler gösterebileceği gibi, hedef grubun sosyo-demografik özellikleri ve mesleki beklentileri gibi faktörlerden de etkilenebileceğini ortaya koymaktadır. Kıyanççek'in (2020) ortaokul öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada ise su ve para metaforlarının sıkça kullanıldığı, ancak hayat ve ağaç metaforlarının da ortaya çıktığı görülmüştür. Su ve para metaforlarının bu çalışmanın bulgularıyla benzerlik göstermesi, tasarruf kavramının farklı yaş gruplarında ortak bazı çağrışımlara sahip olduğunu düşündürmektedir. Ancak, hayat ve ağaç gibi metaforların Z kuşağında daha sık görülmesi, çocukluk ve ergenlik döneminde tasarruf kavramına yüklenen anlamların farklılaşabileceğini göstermektedir. Bu durum, tasarruf kavramının kültürel, sosyal ve gelişimsel faktörlerden etkilenen dinamik bir yapıya sahip olduğunu vurgulamaktadır. Dahası, üç kuşak arasında kullanılan metaforların çeşitliliği dikkat çekmektedir. Z kuşağı, daha çok günlük hayattan ve modern kavramlardan (para, geri dönüşüm, borsa) örnekler verirken, X kuşağı daha geleneksel ve somut kavramlara (emeklilik, kumbara, toprak) yönelmiştir. Y kuşağı ise bu iki yaklaşım arasında bir denge kurarak hem geleceğe yönelik endişelerini (geleceği garantilemek) hem de daha basit yaşam kavramını (basit bir yaşam) vurgulamaktadır. Üç kuşağın ortak olarak kullandığı "su" metaforu ise, suyun hayat, bereket ve temizlik gibi evrensel anlamlarının yanı sıra, akışkanlık ve şekil alma özellikleriyle tasarrufun dinamik ve değişken bir kavram olduğunu ifade etmektedir. Dahası, Türkiye'nin su kaynaklarının sınırlılığı ve iklim değişikliği gibi faktörlerin son yıllarda daha fazla hissedilmesi (Şen, 2022; Türkeş, 2021), toplumun genelinde suya atfedilen değeri ve suyun tasarruflu kullanımına yönelik farkındalığı artırmış olabilir. Bu durum, her üç kuşağın da bilinçaltında suyun kıtlığı ve korunması gerekliliği temalarının tasarruf kavramıyla ilişkilendirilmesine neden olmuş olabilir. Arslan ve Şenel Çoruhlu'nun (2024) da belirttiği gibi, suyun bu özellikleri tasarrufun yaşam döngüsü içindeki sürekli dönüşümünü ve bireysel farklılıklara göre şekillenebilme potansiyelini yansıtmaktadır. Bu veriler, Z kuşağının kısa vadeli hedeflere odaklanan, tüketim alışkanlıkları güçlü ve teknolojiye aşina bir profil çizdiğini (İnci vd., 2017; Twenge vd., 2010) göstermektedir. Bu özellikler, Z kuşağının "para" ve "geri dönüşüm" gibi metaforları sıklıkla kullanarak tasarrufu daha çok maddi güvenlik ve çevresel duyarlılık bağlamında değerlendirdiğini ortaya koymaktadır. Kıyanççek (2020) tarafından yapılan çalışmada ortaokul öğrencilerinin de benzer şekilde su ve para metaforlarını sıklıkla kullanması, Z kuşağına yönelik elde edilen bulguları desteklemektedir. Y kuşağı ise Malthus ve Fowler (2009)'a göre geleceğe yönelik endişeleri yüksek ve dengeli bir yaşam arayışında olan bir kuşak olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle, "geleceği garantilemek" ve "basit bir yaşam" gibi metaforlar, Y kuşağının tasarrufu daha çok uzun vadeli planlama ve yaşam kalitesi ile ilişkilendirdiğini göstermektedir. X kuşağı ise Şalap (2016)'a göre daha geleneksel değerlere sahip, sabırlı ve istikrarlı bir kuşak olarak değerlendirilmektedir. Bu kuşak, "emeklilik" ve "kumbara" gibi metaforları kullanarak tasarrufu daha çok güvenli bir yaşam ve maddi bağımsızlık sağlamakla ilişkilendirmektedir. Sonuç olarak, tasarruf kavramının her kuşağın sosyal, kültürel ve ekonomik koşulları tarafından şekillendiği ve bu koşullardaki değişimlerin kuşaklar arasındaki tasarruf algılarında önemli farklılıklara yol açtığı söylenebilir. Değişen yaşam koşulları,

teknolojik gelişmeler ve ekonomik dalgalanmalar, tasarruf kavramına yüklenen anlamları ve bu kavrama yönelik davranışları doğrudan etkilemektedir.

Araştırma sonuçları, X, Y ve Z kuşaklarının tasarruf kavramına ilişkin ürettikleri metaforların, ortak ve farklı kategoriler altında incelendiğini göstermektedir. Çalışmanın önemli bir bulgusu, tüm kuşaklar için ortak olarak ortaya çıkan "Geleceğe Yatırım ve Güvence" kategorisidir. Bu bulgu, tasarrufun temel amacının gelecekteki ekonomik güvenliği sağlamak ve belirsizliklere karşı bir tampon görevi görmek olduğu yönündeki yaygın görüşü destekler niteliktedir. Literatürdeki önceki çalışmalar da bu bulguyu doğrular niteliktedir. Kanık (2017), tasarrufun temel amacının gelecek için güvenli bir yaşam oluşturmak olduğunu vurgulamıştır. Uluyol (2011) ise tasarrufların yastık altında tutulmasının altında yatan nedenlerden birinin gelecek kaygısı olduğunu belirtmiştir. Özer (2021) ve Uzunöz ve diğerleri (2020) de yaptıkları çalışmalarda, katılımcıların tasarruf kavramını geleceğe yönelik bir yatırım olarak gördüklerini ve bu doğrultuda metaforlar ürettiklerini ortaya koymuşlardır. Mevcut çalışmanın sonuçları, tasarrufun tüm kuşaklar için ortak bir anlam taşıdığını ve geleceğe yönelik kaygı ve güvensizlik duygularıyla yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

Kuşakların tasarruf kavramına ilişkin metaforlarını farklı kategorilerde incelediğimizde; X Kuşağı'nın tasarruf kavramına ilişkin metafor analizinde ortaya çıkan "Kısıtlama ve Disiplin" ile "Sınırlılık ve Sürdürülebilirlik" kategorileri, bu kuşağın tasarrufu bir fedakarlık ve öz disiplin gerektiren bir süreç olarak gördüğünü ve kaynakların sınırlı olduğu bilinciyle hareket ettiğini göstermektedir. X Kuşağı bireylerinin, çocukluk ve gençlik yıllarında yaşadıkları önemli tarihsel olaylar (Challenger Faciası, Berlin Duvarı'nın yıkılışı, petrol krizi gibi) (Delahoyde, 2009) ve toplumsal değişimlerin (68 Kuşağı, sağ-sol çatışmaları gibi) (Türk, 2023) bu perspektifi şekillendirdiğini ve bu tür deneyimlerin tasarruf alışkanlıkları üzerindeki etkisini vurguladığı söylenebilir. Dahası, X Kuşağının kendi kendine yetme, pragmatizm, çalışkanlık ve bağımsızlığa verdiği önem (Reilly, 2012), "Kısıtlama ve Disiplin" ile "Sınırlılık ve Sürdürülebilirlik" kategorilerinin bu kuşağın yaygın özelliklerini yansıttığını göstermektedir. Bu sonuçlar, X Kuşağı'nın tasarruf davranışlarının, bireysel özelliklerinin yanı sıra yaşadığı tarihsel ve sosyal bağlamla da yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Y Kuşağı'nın tasarruf kavramına ilişkin metafor analizinde ortaya çıkan "Büyüme, Gelişme ve Verimlilik", "Sorumluluk" ve "Değer ve Önem" kategorileri, bu kuşağın tasarrufu kişisel hedefleri, toplumsal sorumluluk ve değerlerle ilişkilendiren bir bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir. Kuru (2014)'un da belirttiği gibi, her şeyi sorgulayan Y Kuşağı bireyleri, büyüme ve gelişme odaklı bir yaklaşımla tasarrufu kişisel gelişim ve kariyer hedefleriyle ilişkilendirmiştir. Akçay (2022) ve Howe ve Strauss (2000) gibi araştırmacılar da Y Kuşağı'nın değerlere bağlı ve sorumluluk sahibi bireyler olduğunu vurgulamıştır. "Sorumluluk" ve "Değer ve Önem" kategorilerinin ortaya çıkışı, bu kuşağın tasarrufu sadece kişisel bir amaç olarak değil, aynı zamanda toplumun geleceği için de önemli bir adım olarak gördüğünü göstermektedir. Bu sonuçlar, Y Kuşağı'nın tasarruf davranışlarının, bireysel özelliklerinin yanı sıra yaşadığı çağın değerleri ve beklentileriyle de şekillendiğini ortaya koymaktadır. Z Kuşağının tasarruf kavramına ilişkin metafor analizinde ortaya çıkan "Kaynak Yönetimi, Koruma ve Sürdürülebilirlik" kategorisi, bu kuşağın tasarrufu çevresel duyarlılık ve sürdürülebilir yaşamla ilişkilendirmesinin önemli bir göstergesidir. Bu durumun temel nedeni olarak, özellikle son yıllarda eğitim sisteminde çevre bilinci üzerine yapılan çalışmalar gösterilebilir. MEB'in (2022) "Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği Dersi Öğretim Programı" ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın (ÇŞİDB) "Stratejik Plan Hazırlık Programı 2024-2028" (ÇŞİDB,

2023) gibi politikalar, bu alandaki çabaların somut örnekleridir. Ayrıca, tasarruf değeri ve finansal okuryazarlığın Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (MEB, 2024) yer alması, çevre eğitimi ile tasarruf arasındaki ilişkiyi güçlendiren önemli bir gelişmedir. Hsiao ve Shih (2016)'ın da vurguladığı gibi, tasarruf sağlamanın ön koşulu etkili bir çevre eğitimidir. Zira çevre eğitiminin temel amacı, bireyleri çevre sorunlarına karşı duyarlı, sorumlu ve etkin vatandaşlar olarak yetiştirmektir (Akgün vd., 2016; Matsekoleng ve Msezane, 2022). Bu bağlamda, Z Kuşağı'nın tasarrufa yönelik metafor ve açıklamalarının, bireylerin çevresel bilinç düzeyleri ile doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir.

Bu sonuçlar doğrultusunda tasarruf kavramının her kuşak için farklı anlamlara geldiğini ve farklı motivasyonlarla yapıldığını göstermektedir. Bu farklılıkların, kuşakların büyüdüğü ekonomik, sosyal ve kültürel koşulların bir yansıması olduğu söylenebilir. Nitekim X kuşağı, daha çok geleneksel değerlere sahip, sabırlı ve istikrarlı bir kuşak olarak, tasarrufu güvenli bir gelecek ve maddi bağımsızlık sağlamak için bir araç olarak görmektedir. Y kuşağı, geleceğe yönelik endişeleri daha fazla olan, dengeli bir yaşam arayışı içindeki bir kuşak olarak, tasarrufu kişisel gelişim ve yaşam kalitesiyle ilişkilendirmektedir. Z kuşağı ise daha kısa vadeli hedeflere odaklı, tüketim alışkanlıkları güçlü ve teknolojiye aşina bir kuşak olarak, tasarrufu çevresel duyarlılık ve sürdürülebilir yaşamla bağdaştırmaktadır.

Öneriler

Tasarruf davranışları üzerine yapılacak çalışmalarda aşağıdaki yöntem ve alanlara odaklanılması, konuya dair daha derinlemesine ve kapsamlı bir anlayış sunacaktır:

- Çalışmada kuşakların tasarruf kavramına yönelik metaforik algıları nitel bir yaklaşımla derinlemesine incelenmiştir. Gelecek araştırmalarda, elde edilen bu derinlemesine bilgilerin farklı sosyo-demografik gruplar nezdinde ne kadar yaygın ve genellenebilir olduğunu saptamak amacıyla nicel araştırma yöntemlerine başvurulması önerilir. Özellikle, bu çalışmada cinsiyet değişkeni analizlere dahil edilmemiş olup, gelecekteki çalışmalarda kadın ve erkeklerin tasarruf metaforları arasındaki olası farklılıkların incelenmesi, konuya yeni bir boyut kazandırabilir. Bu amaçla, daha geniş ve heterojen örneklemeler üzerinde yapılacak nicel çalışmalar, bulguların genellenebilirliğini artırırken, farklı demografik ve kişisel özelliklerin tasarruf algısı üzerindeki etkilerini daha kapsamlı bir şekilde ortaya koyabilir.
- Araştırmanın sınırlılıklarından biri, örneklemin belirli bir coğrafi bölge (Hatay ili) ile sınırlı olmasıdır. Gelecekteki araştırmalarda farklı bölgelerden ve kültürel çevrelerden katılımcıların dahil edilmesi, kültürel ve coğrafi faktörlerin tasarruf metaforları üzerindeki etkilerini karşılaştırmalı olarak analiz etme imkanı sunacaktır. Bu tür karşılaştırmalı çalışmalar, tasarruf davranışlarının kültürel ve sosyal bağlam içerisinde nasıl farklılaştığını daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir.
- Çalışmada kuşaklar arasındaki tasarruf algıları metaforlar aracılığıyla incelenmiştir. Gelecekteki araştırmalarda, tasarruf davranışlarının altında yatan psikolojik, ekonomik ve sosyal motivasyonları daha derinlemesine anlamak için farklı teorik çerçeveler ve karma yöntem yaklaşımları (nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanımı) benimsenebilir. Bu sayede, metaforik algıların tasarruf davranışlarına nasıl yansıdığı ve bu ilişkinin hangi faktörlerden etkilendiği daha kapsamlı bir şekilde incelenebilir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (2), 2343-2372.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (2), 2343-2372.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Aka, K., ve Arıcan, E. (2019). Türkiye’de hanehalkı tasarruf davranışlarının belirleyicileri. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 11(21), 163-184. <https://doi.org/10.14784/marufacd.623391> adresinden 3.1.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Akat, A. S. (2009). *İktisadi analiz*. Eflatun Yayınevi.
- Akçay, S., ve Koca, E. (2024). Nitel araştırmalarda veri doygunluğu. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(3), 829-848. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1423415> adresinden 19.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Akçay, T. (2022). Neil Howe- William Strauss, The millennials rising: The next great generation. *Hitit İlahiyat Dergisi*, 21(1), 815-822. <https://dergipark.org.tr/en/pub/hid/issue/70613/1053319> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Akgül, H. F. (2020). *İsrafin yarattığı sorunlar ve önlenmesi*. <https://israf.org/sayfa/Israfin-Yarattigi-Sorunlar-ve-Onlenmesi/593> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Akgün, A., Duruk, Ü., ve Güngörmez, H. (2016). Ortaokul öğrencilerinin çevre eğitimi kavramına yönelik metaforları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 215-224. <https://doi.org/10.14582/DUZGEF.714> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Akto, A. (2016). *Değer algısı*. İlim Dallarının Düşünce Temellerini Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Arslan, E. ve Şenel Çoruhlu, T. (2024). Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin su tasarrufu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(4), 2142-2164. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2024..-1429963> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Aydın, M. Z., ve Akyol, Güler, Ş. (2020). *Okulda değerler eğitimi yöntemler, etkinlikler, kaynaklar* (6. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bayhan, V. (2020). Z kuşağı lise gençlerinde sosyal medya bağımlılığı ile siber zorbalık ve siber mağduriyet deneyimleri. *İlahiyat Akademi Dergisi*, 12, 117-144. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ilak/issue/58981/791789> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Bertaux, D. (1981). From the life-history approach to the transformation of sociological practice. In D. Bertaux (Ed.), *Biography and society: The life history approach in the social sciences* (pp. 29-45). SAGE Publications. <https://tinyurl.com/3brub5xc> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Bolat, Y. (2016). Sosyal değerleri ve değerler eğitimi anlamak. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(29), 322-348. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.1283> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (36. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ceviz, N. B. (2021). *2018 sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerin sosyal bilgiler ders kitaplarına yansıma düzeyinin incelenmesi*. (Yayın No. 661301) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Ceylan Çapar, M., ve Ceylan, M. (2022). Durum çalışması ve olgubilim desenlerinin karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 295-312. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227359> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Collins, K. M. T., Onwuegbuzie, A. J., and Jiao, Q. G. (2006). Prevalence of mixed-methods sampling designs in social science research. *Evaluation & Research in Education*, 19(2), 83-101. <https://doi.org/10.2167/eri421.0> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Çetin, M. (2004). *Türkiye’nin tasarruf sorunu*. (Yayın No. 146743) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı [ÇŞİDB] (2023). stratejik-plan-hazirlik-programi-20230803111509.pdf adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Çolak, Ö. F., ve Öztürkler, H. (2012). Tasarrufun belirleyicileri: Küresel tasarruf eğiliminde değişim ve Türkiye’de hanehalkı tasarruf eğiliminin analizi. *Bankacılar Dergisi*, 23(82), 3-44.

Temur, S. ve Uslu, S. (2025). Tasarruf değerine ilişkin metaforik algılar: X, Y ve Z kuşaklarının perspektifi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 2343-2372.
 DOI. 10.51460/baebd.1672806

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/bankacilar/issue/3384/46671> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Çorba, S. (2021). Gelecekteki tehlike: Su kıtlığı. <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gelecekteki-tehlike-su-kitligi> adresinden 09.05.2025 tarihinde erişilmiştir.

Dasmin, H., Fauzi, P., and Mohd Yaziz, M. I. (2024). Factors influencing savings rate in Malaysia. *International Journal of Economics and Finance*, 9(6), 52-56. <http://dx.doi.org/10.5539/ijef.v9n6p52> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Delahoyde, T. M. (2009). Generational differences of baccalaureate nursing students' preferred teaching methods and faculty use of teaching methods (Publication No. AAI3360175) [Doctoral thesis, College of Saint Mary]. <https://ui.adsabs.harvard.edu/abs/2009PhDT.....57D/abstract> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.

Derin, E. (2023). *Sosyal bilgiler dersi 4. Sınıf düzeyinde yaratıcı drama ile tasarruf değerinin öğretimi*. (Yayın No. 146743) [Yüksek lisans tezi, Aksaray Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.

Dworkin, S. L. (2012). Sample size policy for qualitative studies using in-depth interviews. *Arch Sex Behav*, 41, 1319-1320. <https://doi.org/10.1007/s10508-012-0016-6>

Eğilmez, M. (2014). *Örneklerle kolay ekonomi*. Remzi Kitabevi.

Eken, H. (2006). Küreselleşme ve ulus devlet. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 243-262. <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61792/924090> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Ertugay, F. (2019). Sosyal bilimlerde nitel araştırma/esnek desen araştırması: Alana ilişkin zorluklar, sorunlar ve imkânlar. *Nitel Sosyal Bilimler*, 1(1), 48-68. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nsb/issue/51274/643977> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

European Environment Agency [EEA] (2025). Water scarcity conditions in Europe. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/use-of-freshwater-resources-in-europe-1> adresinden 09.05.2025 tarihinde erişilmiştir.

Fichter, J. H. (2019). *Sosyoloji nedir* (N. Çelebi, Çev.). Anı Yayıncılık.

Food and Agriculture Organization of the United Nations [FAO]. (2023). *A glass half-full mindset for saving water*. <https://tinyurl.com/2uv8254h> adresinden 4.1.2025 tarihinde erişilmiştir.

Green, J., and Thorogood, N. (2018). *Qualitative methods for health research* (4th Ed.). London: SAGE.

Guba, E.G., and Lincoln, Y.S. (1989). *Fourth generation evaluation*. SAGE Publications Inc.

Guest, G., Bunce, A., and Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59-82. <https://doi.org/10.1177/1525822X05279903> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Güney, F. Z., ve Sönmez, S. (2024). Özel yetenekli çocuklarla yapılan metafor çalışmaları: Sistematik bir derleme. *Asya Studies*, 8(28), 67-78. <https://doi.org/10.31455/asya.1487451> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Güven, M. (2015). Düşünceden dile: Oruç Aruoba'da metafor. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 13, 44-51. <https://tinyurl.com/mry84epn> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Hennink, M., and Kaiser, B. N. (2022). Sample sizes for saturation in qualitative research: A systematic review of empirical tests. *Social Science and Medicine*, 292, 114523. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.114523> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Hennink, M., Kaiser, B. N., and Marconi, V. C. (2017). Code saturation versus meaning saturation: how many interviews are enough?. *Qualitative Health Research*, 27(4), 591-608. <https://doi.org/10.1177/1049732316665344> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Howe N., and Strauss W. (2000). *Millennials rising: The next great generation*. Random House.

Hsiao, C. Y., and Shih, P. Y. (2016). Exploring the effectiveness of picture books for teaching young children the concepts of environmental protection. *International Research in Geographical and Environmental*

Temur, S. ve Uslu, S. (2025). Tasarruf değerine ilişkin metaforik algılar: X, Y ve Z kuşaklarının perspektifi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 2343-2372.

DOI. 10.51460/baebd.1672806

Education, 25(1), 36-49. <https://doi.org/10.1080/10382046.2015.1106203> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

İnci, M. A., Akpınar, Ü., ve Kandır, A. (2017). Dijital kültür ve eğitim. *GEFAD/GUJGEF, 37(2), 493-522. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/30949/310728> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.*

Kanık, Z. B. (2017). *Eğitim-tasarruf ilişkisi: Bir uygulama.* (Yayın No. 475946) [Yüksek lisans tezi, Çankaya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.

Karbeyaz, A., ve Avan, Y. (2024). Millî eğitim bakanlığının çevre dostu 1000 okul projesi üzerine öğretmen görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi, (97), 28-45. <https://doi.org/10.17753/sosekev.1377797> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.*

Keynes, J. M. (1980). *İstihdam, faiz ve para genel teorisi* (A. Baltacıgil, Çev.). Minnetoğlu Yayınları.

Kıyanççek, A. (19-20 June 2020). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin tasarruf değerine yönelik metaforik algıları* [Bildirisunumu]. *International Marmara Social Sciences Congress* (103-107). Kocaeli, Türkiye. <https://tinyurl.com/5c3y2m77> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.

Kuru, İ. (2014). *Y kuşağı ve iş yaşam dengesi.* (Yayın No. 370836) [Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.

Malthus, S., and Fowler, C. (2009). Generation Y perceptions. *Chartered Accountants Journal, 88(1), 20-22. <https://doi.org/10.1108/01140580910956849> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.*

Mandal, P. C. (2018). Saturation in qualitative research: Considerations and limitations. *International Journal of Academic Research and Development, 3(2), 624-628. <http://www.academicjournal.com/> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.*

Matsekoleng, T. K., and Msezane, S. B. (2022). Exploration of environmental content in Grade 12 mathematical literacy summative assessment. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET), 10(1), 59-76. <https://iojet.org/index.php/IOJET/article/view/1787> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.*

Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis* (Second edition). SAGE Publications. <https://tinyurl.com/bdjz8353> adresinden 3.1.2025 tarihinde erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018a). *Hayat bilgisi dersi öğretim programı (İlkokul 1, 2 ve 3.sınıflar).* MEB Yayınları. <https://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> adresinden 3.1.2025 tarihinde erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018b). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 4,5,6 ve 7.sınıflar).* MEB Yayınları. <https://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> adresinden 3.1.2025 tarihinde erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018c). *Fen bilimleri Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8.sınıflar).* MEB Yayınları. <https://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> adresinden 3.1.2025 tarihinde erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2022). *Çevre eğitimi ve iklim değişikliği dersi öğretim programı (ortaokul 6, 7 ve 8.sınıflar).* MEB Yayınları. <https://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> adresinden 3.1.2025 tarihinde erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni.* MEB Yayınları. <https://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> adresinden 3.1.2025 tarihinde erişilmiştir.

Morrow, S. L. (2005). Quality and trustworthiness in qualitative research in counseling psychology. *Journal of counseling psychology, 52(2), 250-260. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.52.2.250> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.*

Mutlu, H. (2023). *Farklı kuşaklarda çalışmanın anlamlandırılması: Nitel bir araştırma.* (Yayın No. 810008) [Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden 08.05.2025 tarihinde erişilmiştir.

Temur, S. ve Uslu, S. (2025). Tasarruf değerine ilişkin metaforik algılar: X, Y ve Z kuşaklarının perspektifi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(2), 2343-2372.*

DOI. 10.51460/baebd.1672806

- National Council for the Social Studies [NCSS]. (1989). In search of a scope and sequence for social studies: Report of the National Council for the Social Studies Task Force on Scope and Sequence. *Social Education*, 53(6), 375-387. <https://eric.ed.gov/?id=EJ398361> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Önder, İ. C., ve Taş, S. (2024). Türkiye’de tasarrufları belirleyen faktörlerin ampirik analizi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(3), 1662-1677. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.1445371> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Özer, M. H. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin “tasarruf” kavramına yönelik metaforik algılarının incelenmesi*. (Yayın No. 686038) [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün, and S. B. Demir, Çev.; 3. Baskı) Pegem Akademi.
- Potage, V. (2025). The role of social media in advancing sustainability goals: Influencer dynamics, strategic approaches, and ethical considerations. *ISRG Journal of Economics, Business and Management (ISRGJEBM)*, III(II), 71-75. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15043431>
- Reilly, P. (2012). Understanding and teaching generation Y. *English Teaching Forum*, 50(1), 1-11. <https://eric.ed.gov/?id=EJ971235> adresinden 10.01.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Sarı, M. H. Dağ, N., ve Taşkın, Ö. (2020). Sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının mentor-menti ilişkisine yönelik algıları: Bir metaforik çalışma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(2), 813-831. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.849836> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Saunders, B., Sim, J., Kingstone, T., Baker, S., Waterfield, J., Bartlam, B., Burroughs, H., and Jinks, C. (2018). Saturation in qualitative research: Exploring its conceptualization and operationalization. *Quality and Quantity*, 52, 1893-1907. <https://doi.org/10.1007/s11135-017-0574-8> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Sims, D., and Cilliers, F. (2023). Qualitatively speaking: Deciding how much data and analysis is enough. *African Journal of Health Professions Education*, 15(1), 2-3. <https://doi.org/10.7196/AJHPE.2023.v15i1.1657> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Smith, A. (1977). *An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations* (E. Cannan, Edt.). University of Chicago Press. <https://www.econlib.org/library/Smith/smWN.html> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Smith, M. (2023). Adam Smith on Growth and Economic Development. *History of Economics Review*, 86(1), 2–15. <https://doi.org/10.1080/10370196.2023.2243741> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Sönmez, Ö. F. (2014). Atasözlerinin sosyal bilgiler programındaki değerler açısından incelenmesi. *Journal of World of Turks*, 6(2), 101-115. <https://tinyurl.com/4vsdppjm> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Şalap, K. O. (2016). *Çalışma yaşamında kuşaklar: Kuşakların iş ve özel yaşam dengesine ilişkin yaklaşımlar*. (Yayın No. 451657) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Şen, Z. (2022). İklim değişikliği ve Türkiye. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi*, 1(1), 1-19.
- Temur, S. (2023). Examples of activities that can be used for value transfer in a primary school 4th grade social studies course. In A. Demircioğlu (Ed.), *Global perspectives on value education in primary school* (pp.316-345). ABD: IGI Global. DOI: [10.4018/978-1-6684-9295-6.ch019](https://doi.org/10.4018/978-1-6684-9295-6.ch019) adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Temur, S. (2024). Sosyal bilgiler ders kitaplarında “küresel bağlantılar” öğrenme alanında yer alan değerlerin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(2), 1411-1451. <https://doi.org/10.17152/gefad.1378053> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Temur, S., and Çakmak, M. (2023). Ortaokul öğrencilerinin özgürlük kavramına ilişkin algılarının sinetik tekniğiyle incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 39-59. <https://doi.org/10.53506/egitim.1226780> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

- Topal, E. (2024). *Ortaokul öğrencilerinin sürdürülebilir yaşam tarzına yönelik bilişsel yapılarının belirlenmesi*. (Yayın No. 886994) [Yüksek lisans tezi, Aksaray Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 3.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Turan, S. (2019). 2018 sosyal bilgiler öğretim programının disiplinlerarası yapısının incelenmesi. *Sosyal Bilgilerde Yenilikçi Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 166-190. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jirss/issue/50816/629426> adresinden 10.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu [TDK] (2020). Büyük Türkçe sözlük. TDK Yayınları.
- Türk, A. (2023). Y kuşağı. Kafe Kültür Yayıncılık.
- Türkeş, M. (2021). Türkiye'nin su iklimi, iklim değişikliği ve 2019-2020 kuraklığı. *EKOİQ*, 92, 90-97.
- Türkiye İsrافی Önleme Vakfı. (2020). 01.01.2020 – 31.12.2020 dönemi yıllık faaliyet raporu. <https://tinyurl.com/ymm28xfp> (Erişim Tarihi: 04.01.2025). adresinden 3.01.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Twenge, J. M., Campell, S. M., Hoffman, B. J., and Lance, C. E. (2010). Generational differences in work value: Leisure and extrinsic value increasing, social and intrinsic value decreasing. *Journal of Management*, 36(5), 1117-1147. <http://dx.doi.org/10.1177/0149206309352246> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Uluyol, O. (2011). Türkiye'de ailelerin tasarruf yapma alışkanlıkları ve tasarruflarını değerlendirme yöntemleri üzerine bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (35), 167-179. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6149/82572> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- United Nations [UN]. (2015). <https://sdgs.un.org/goals> adresinden 08.05.2025 tarihinde erişilmiştir.
- United Nations [UN]. (2024). <https://tinyurl.com/yp42v6sf> adresinden 08.05.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Uzunöz, A., Aktepe, V., ve Özağaçanlı, Z. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tasarruf değerine ilişkin metaforik algıları. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(1), 36-51. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.659945> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Üredi, P., Kandırmaz, M., ve Üredi, L. (2024). Türkiye'de K12 okullarının yeşil yönetim algıları ve sürdürülebilirlik bilinci. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (62), 3590-3612. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1526017> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Wamalwa, R., and Obokoh, L. (2024). Savings and sustainable economic growth nexus: A South African perspective. *Sustainability*, 16(20), 2-26. <http://dx.doi.org/10.3390/su16208755> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Woloszyn, A., and Glowicka-Woloszyn, R. (2024). Savings rate and its determinants in households in Poland. *European Research Studies Journal*, 27(3), 1212-1230. <http://dx.doi.org/10.35808/ersj/3831> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Yalçın, M., ve Erginer, A. (2012). İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 1(2), 229-256. <https://dergipark.org.tr/en/pub/jtee/issue/43251/525332> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Yang, L., QI, L., and Zhang, B. (2022). Concepts and evaluation of saturation in qualitative research. *Advances in Psychological Science*, 30(3), 511-521. <https://doi.org/10.3724/SP.J.1042.2022.00511> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Yerli, F. S., ve Gündüz, G. F. (2023). Türkiye'de değerler eğitimi araştırmalarına genel bakış: Metasentez çalışması. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 1-38. <https://doi.org/10.47140/kusbder.1219907> adresinden 13.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin.
- Zarrillo, J. J. (2016). *Sosyal bilgiler öğretimi ilkeler ve uygulamalar* (B. Tay, and S. B. Demir, Çev.). Anı Yayıncılık.